

Č e s k ý t e l e k o m u n i k a č n í ú ř a d

se sídlem Sokolovská 219, Praha 9
poštovní přihrádka 02, 225 02 Praha 025

Praha 22. března 2016
Čj. ČTÚ-61 065/2015-611

Český telekomunikační úřad (dále jen „Úřad“) jako příslušný správní orgán podle § 108 odst. 1 písm. b) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon“) a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, na základě výsledků veřejné konzultace uskutečněné podle § 130 a konzultace podle § 131 Zákona, rozhodnutí Rady Úřadu podle § 107 odst. 9 písm. b) bod 2 a k provedení § 51 Zákona vydává opatřením obecné povahy

analýzu trhu č. A/2S/03.2016-4,

trh původu volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě

Článek 1

Výsledky analýzy relevantního trhu

- (1) Úřad analyzoval relevantní trh původu volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě (dále jen „relevantní trh“)¹.
- (2) Na základě analýzy Úřad konstatuje, že trh nesplnil test tří kritérií a nelze jej proto nadále považovat za trh relevantní. Uplatnění ex-ante regulace na analyzovaném trhu není možné. Další zkoumání, zda je trh efektivně konkurenční a zda na něm působí podnik s významnou tržní silou, není opodstatněné.

Článek 2

Účinnost

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti patnáctým dnem ode dne jeho uveřejnění v Telekomunikačním věstníku.

Odůvodnění

Část A

Dne 13. září 2013 bylo vydáno v Telekomunikačním Věstníku Opatření obecné povahy č. A/2/09.2013-4, trh č. 2 – původ volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě, které nabylo účinnosti dne 28. září 2013. Na základě tohoto opatření vydal Úřad rozhodnutí č. SMP/2/12.2013-4, kterým stanovil společnost Telefónica Czech Republic, a.s. podnikem

¹ Opatření obecné povahy č. OOP/1/02.2008-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly, ve znění opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2012-4.

s významnou tržní silou (právní moc ze dne 11. prosince 2013) a rozhodnutí č. REM/2/03.2014-32, kterým této společnosti uložil soubor povinností (právní moc ze dne 13. března 2014) a rozhodnutí č. CEN/2/03.2014-33, kterým uložil povinnost související s regulací cen (právní moc 13. března 2014).

Akvizice a dobrovolná separace

V závěru roku 2013 a na počátku roku 2014 došlo k významné akvizici, která se týkala subjektu poskytujícímu služby na trhu původ volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě. Jednalo se o prodej společnosti Telefónica Czech Republic, a.s. (dále jen „Telefónica“) investiční skupině PPF.

Dne 5. listopadu 2013 bylo oznámeno, že mateřská společnost tuzemského mobilního síťového operátora Telefónica, španělská Telefónica S.A., se dohodla na prodeji majoritního podílu ve společnosti Telefónica finanční skupině PPF. Hodnota transakce za majetkový podíl 65,9 %, který zahrnuje i 100% podíl v dceřiné společnosti Telefónica Slovakia, byla stanovena ve výši 2,467 mld. EUR (63,6 mld. Kč).

Novým vlastníkem se stala společnost PPF Arena 2 B.V., která je ze 100 % ovládána skupinou PPF. Skupina PPF patří k významným investorům do řady odvětví, a to od bankovníctví a finančních služeb přes pojišťovnictví, nemovitosti, oblast energetiky a těžbu nerostů, zemědělství, maloobchodní služby až po biotechnologie. Působnost skupiny PPF sahá ze střední a východní Evropy přes Rusko až do Asie. Skupina je na trhu cca 20 let a vlastní aktiva ve výši zhruba 22,113 mld. EUR (k 30. červnu 2013).

Dokončení transakce bylo podmíněno souhlasem Evropské komise s nabytím kontroly nad společností Telefónica ze strany PPF. Ke schválení transakce Evropskou komisí došlo dne 15. ledna 2014². S účinností k 21. červnu 2014 nový vlastník rozhodl o přejmenování společnosti na O2 Czech Republic a.s. (dále jen „O2“).

V závěru roku 2014 došlo k odkupu dalších podílů menšinových akcionářů, PPF tak koncem roku 2014 vlastní cca 83 % akcií společnosti O2. V průběhu roku 2015 se pak majetkový podíl PPF na společnosti O2 dále navýšil až na takřka 85 % a podíl PPF ve společnosti CETIN přesáhl v srpnu 2015 90 %.

Ve druhé polovině roku 2014 informovali zástupci společnosti O2 Úřad, že je zvažováno vyčlenění telekomunikační infrastruktury do samostatné firmy, která by poskytovala velkoobchodní služby jak pro maloobchodní část stávající O2, tak i pro další operátory na trhu. Úřad byl následně o záměru rozdělit společnost O2 podrobněji informován v říjnu 2014. Dne 1. června 2015 byla dovršena dobrovolná separace, v rámci které vznikla odštěpením od společnosti O2 společnost Česká telekomunikační infrastruktura a.s. (dále jen „CETIN“), na kterou bylo převedeno vlastnictví datových center, pevné veřejné komunikační sítě a fyzické infrastruktury veřejné mobilní komunikační sítě, jakožto anténní stožáry, přenosové systémy vč. přiřazených prostředků, vyjma mobilních ústředen. Kmitočtové přiděly v pásmech 450, 800, 900, 1800, 2100 a 2600 MHz pro provozování mobilních sítí a z nich vyplývající individuální oprávnění nadále zůstala v užívání společnosti O2. Vzhledem k tomu, že výše uvedené kmitočtové přiděly a mobilní ústředny zůstávají nadále ve vlastnictví společnosti O2, je provozovatelem veřejné mobilní komunikační sítě stále společnost O2.

² Viz [zde](#) zveřejněné informace v Úředním věstníku Evropské unie ze dne 25. ledna 2014.

Vzhledem k tomu, že vlastníkem a provozovatelem pevné infrastruktury je nově společnost CETIN, stala se tak namísto společnosti O2 subjektem působícím na vymezeném trhu, tedy poskytovatelem služeb originace ve veřejné telefonní síti v pevném místě.

Prodej společnosti O2 (resp. dříve Telefónica) investiční skupině PPF ani následná dobrovolná separace nemá podle Úřadu vliv ani na vymezení relevantního trhu, kterým i nadále zůstává originace volání, ani na změnu struktury trhu, co do počtu působících operátorů či změny tržních podílů na celkovém objemu originovaných minut.

Dobrovolná separace sama o sobě, a tedy nahrazení společnosti O2 společností CETIN při poskytování služby originace, nevede ani k posílení ani oslabení postavení společnosti CETIN na vymezeném (velkoobchodním) trhu, vůči síle tržního postavení, jímž dříve disponovala společnost O2.

Rozdílem ve fungování společnosti CETIN oproti ostatním podnikům poskytujícím služby na vymezeném trhu je skutečnost, že působí výhradně na trhu velkoobchodním a neposkytuje tak hlasové služby přímo uživatelům na maloobchodním trhu. Funkci poskytovatele služeb na maloobchodním trhu plní i nadále společnost O2, pro kterou společnost CETIN na bázi uzavřeného smluvního vztahu zajišťuje velkoobchodní službu originace. Společnost CETIN poskytuje společnosti O2 služby na základě smlouvy vycházející z referenční nabídky RAO.

V reakci na tuto skutečnost je Úřad následně povinen³ provést koordinovaným postupem analýzy všech relevantních trhů, které se vztahují k přístupové síti, a proto byl Úřad nucen přistoupit k dřívějšímu zpracování i nové analýzy původu volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě. Informaci o zahájení provádění této analýzy zveřejnil⁴ Úřad na svých webových stránkách počátkem června 2015.

Evropská komise (dále jen „Komise“) vydala dne 9. října 2014 nové Doporučení o relevantních trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací, které připadají v úvahu pro regulaci ex-ante podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (dále také jen „Doporučení“) a v tomto Doporučení vymezila pět relevantních, velkoobchodních trhů. Oproti předchozí verzi doporučení z roku 2007 Komise již nadále nepovažuje za relevantní velkoobchodní trh původu volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě a především ani maloobchodní trh přístupu k veřejné telefonní síti v pevném místě.

Podle Doporučení⁵, ke kterému je Úřad povinen⁶ při své činnosti přihlížet, je třeba při identifikaci (stanovení) jiných trhů, než těch uvedených v Doporučení, aby vnitrostátní regulační orgán prokázal kumulativní splnění tří podmínek (viz jejich popis v části B).

V návaznosti na vydání nového Doporučení Úřad počátkem dubna 2015 vydal nové opatření obecné povahy⁷, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly (dále také jen „OOP č. 1“). V tomto opatření Úřad do jmenného seznamu relevantních trhů zařadil⁸ stejné trhy, jako Komise do svého Doporučení a dále stanovil⁹, že relevantní trhy vymezené v předchozím opatření obecné

³ Podle § 86b odst. 2 Zákona.

⁴ Viz [sdělení](#) Úřadu z 8. června 2015.

⁵ Viz čl. 2 Doporučení.

⁶ Podle § 108 odst. 3 Zákona.

⁷ Viz opatření obecné povahy č. [OOP/1/04.2015-2](#) ze dne 1. dubna 2015.

⁸ Viz čl. 2 odst. 2 OOP č. 1.

⁹ Viz čl. 7 odst. 1 OOP č. 1.

povahy¹⁰, na kterých Úřad stanovil podnik s významnou tržní silou a uložil povinnosti podle § 51 odst. 5 Zákona, a které neuvedl do jmenného seznamu relevantních trhů, se považují za relevantní trhy až do doby provedení analýzy, která prokáže, že trh je efektivně konkurenční nebo nesplnil test tří kritérií.

S ohledem na výše uvedené tedy Úřad před provedením samotné analýzy trhu (zkoumáním tržní situace a případným návrhem nápravných opatření) provede test tří kritérií s cílem posoudit, zda je trh přístupu k veřejné telefonní síti v pevném místě i nadále trhem relevantním či nikoliv. Provedení tohoto testu bude předcházet věcné, územní a časové vymezení tohoto trhu, prostřednictvím standardních analytických nástrojů (viz jejich popis v části B).

Část B – Metodika definování relevantních trhů, analýzy relevantních trhů, posouzení významné tržní síly a určení nápravných opatření v oblasti elektronických komunikací v České republice (dále „Metodika“)

1. Východiska Metodiky

1.1 Legislativní rámec

Úřad provádí analýzu relevantních trhů v oboru elektronických komunikací v souladu

a) s relevantními právními předpisy České republiky pro oblast elektronických komunikací, kterými jsou:

- Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů („Zákon“),
- Vyhláška č. 228/2012 Sb., o stanovení kritérií pro posuzování, zda má více subjektů společnou významnou tržní sílu na relevantním trhu elektronických komunikací („Vyhláška“),
- Opatření obecné povahy č. OOP/1/02.2008-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly, ve znění opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2012-4,
- Opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2015-2, kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly („OOP č. 1“).

¹⁰ Opatření obecné povahy č. [OOP/1/02.2008-2](#), kterým se stanoví relevantní trhy v oboru elektronických komunikací, včetně kritérií pro hodnocení významné tržní síly, ve znění opatření obecné povahy č. [OOP/1/04.2012-4](#).

b) s předpisy regulačního rámce EU pro oblast elektronických komunikací:

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací („rámcová směrnice“), ve znění účinném ke dni vydání tohoto opatření obecné povahy,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací („autorizační směrnice“), ve znění účinném ke dni vydání tohoto opatření obecné povahy,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací („směrnice o univerzální službě“), ve znění účinném ke dni vydání tohoto opatření obecné povahy,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/19/ES o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení („přístupová směrnice“), ve znění účinném ke dni vydání tohoto opatření obecné povahy,
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/58/ES o zpracování osobních údajů a ochraně soukromí v odvětví elektronických komunikací („směrnice o soukromí a elektronických komunikacích“), ve znění účinném ke dni vydání tohoto opatření obecné povahy,
- Směrnice Komise 2002/77/ES o hospodářské soutěži na trzích sítí a služeb elektronických komunikací.

c) s ostatními příslušnými dokumenty Komise:

- Doporučení Komise 2008/850/ES ze dne 15. října 2008 o oznámeních, lhůtách a konzultacích stanovených v článku 7 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací,
- Doporučení Komise 2014/710/EU ze dne 9. října 2014 o relevantních trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací, které připadají v úvahu pro regulaci ex ante podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (dále také jen „Doporučení“),
- Vysvětlující memorandum týkající se doporučení Komise o příslušných trzích produktů a služeb v odvětví elektronických komunikací náchylných k regulaci ex ante v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2002/21/ES o společném předpisovém rámci pro sítě a služby elektronických komunikací (SWD(2014) 298) („Vysvětlující memorandum“),
- Rozhodnutí Komise 2007/176/ES ze dne 11. prosince 2006 Seznam norem a/nebo specifikací pro sítě a služby elektronických komunikací a přiřazená zařízení a doplňkové služby, který nahrazuje všechny předchozí verze, ve znění účinném ke dni vydání tohoto opatření obecné povahy,

- Pokyny Komise týkající se analýzy trhů a stanovení významné tržní síly v souladu s regulačním rámcem EU pro sítě a služby elektronických komunikací ze dne 11. července 2002 (2002/C165/03) („Pokyny Komise“).

1.2 Test tří kritérií a další etapy analýzy relevantních trhů

Základní etapy analýzy relevantních trhů, uvedené v čl. 3 až 6 Opatření, jsou:

- test tří kritérií,
- definování relevantního trhu,
- vlastní analýza tržní situace na relevantním trhu,
- hodnocení významné tržní síly.

V případě, že Úřad na trhu identifikuje podnik/ky se samostatnou nebo společnou významnou tržní silou, navrhne podle § 51 odst. 5, 7, 12 a 13 Zákona jednu nebo zároveň několik povinností (nápravná opatření), a to jako prevenci, popř. za účelem zlepšení konkurenčního prostředí.

Cílem testu tří kritérií, jako první etapy analýzy trhu, je ověření, zda se jedná o relevantní trh s potenciální potřebou regulace ex ante. Takový trh musí splňovat současně následující tři kritéria (dále jen „test tří kritérií“):

- a) přítomnost velkých a trvalých překážek vstupu na trh. Tyto překážky mohou být strukturální, právní nebo regulační povahy,
- b) struktura trhu v přiměřeném časovém období nesměřuje k účinné hospodářské soutěži,
- c) právo hospodářské soutěže není samo o sobě dostatečně účinné při řešení selhání soutěže na příslušném trhu.

Pokud je splněn test tří kritérií, Úřad provede další etapy analýzy (viz výš). V opačném případě nelze trh považovat za relevantní, a Úřad nebude dále pokračovat dalšími etapami zkoumání trhu.

U trhů uvedených v čl. 2 Opatření Úřad tuto etapu analýzy neprovádí v souladu s bodem 2 Doporučení o relevantních trzích.

1.3 Zdroje informací

Při analýze relevantních trhů Úřad využívá informace a data získaná od subjektů trhu jejich vyžádáním (dotazníky), informace z vlastního/zprostředkovaného průzkumu a z veřejně dostupných zdrojů.

2. Metodika

Při definování relevantního trhu, vlastní analýze tržní situace, hodnocení významné tržní síly a návrhu nápravných opatření postupuje podle následující metodiky. Při analýze relevantního trhu Úřad metodiku použije v rozsahu přiměřeném jeho povaze, přičemž zdůvodnění tohoto rozsahu je součástí analýzy každého relevantního trhu.

2.1 Definování relevantního trhu

Relevantním trhem je trh takových produktů a služeb, které jsou z hlediska charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné, a to na území, na němž jsou soutěžní podmínky dostatečně homogenní a zřetelně odlišitelné od sousedících území.

S ohledem na očekávaný budoucí vývoj a v souladu se zásadami práva na ochranu hospodářské soutěže Úřad vymezuje jednotlivé relevantní trhy pro účely regulace ex ante z hlediska věcného, územního a časového.

2.1.1 Věcné vymezení

Věcné vymezení relevantního trhu znamená popis produktů a služeb, které tvoří trh. Produktovým trhem se rozumí skupina produktů a služeb, které jsou vzájemně zaměnitelné či zastupitelné, co se týče jejich vlastností a struktury nabídky a poptávky.

Úřad analyzuje produkty a služby (včetně dílčích služeb, které jsou dosažitelné v rámci dané služby) na základě jejich základních charakteristik, cen, technických parametrů a podmínek jejich typického využívání.

2.1.1.1 Zkoumání zastupitelnosti na straně poptávky

K určení možných náhrad na straně poptávky vypracuje Úřad seznam potenciálních produktů a služeb, které mohou být z hlediska maloobchodního nebo velkoobchodního uživatele vzájemně zaměnitelné a je možné je nahradit v případě zvýšení cen nebo v případě jiných změn konkurenčních podmínek.

K posouzení zastupitelnosti na straně poptávky Úřad:

- a) definuje funkčnost služby s ohledem na koncového uživatele,
- b) identifikuje možné substituty na straně poptávky (maloobchodní nebo velkoobchodní),
- c) vyhodnotí substituty na základě konkrétních kritérií, jimiž jsou zejména zamýšlené využití služby, křížová elasticita cen (citlivost poptávky po určité službě na změnu ceny jiné služby) a ceny.

2.1.1.2 Zkoumání zastupitelnosti na straně nabídky

K zastupitelnosti na straně nabídky dochází ve chvíli, kdy poskytovatel služeb převede své zdroje na poskytování cílových služeb, tedy i takových služeb, které představují alternativu z hlediska poptávky. Takové převedení zdrojů může omezit nezávislost při tvorbě cen stávajících poskytovatelů služby, neboť jejich prostor pro zvyšování cen je omezen možnou dostupností konkurenční služby. Aby náhrada na straně nabídky byla proveditelná, je třeba, aby bylo možno realizovat přechod schůdným způsobem, za relativně nízké náklady a v krátkém časovém horizontu.

Úřad se při určení zastupitelnosti na straně nabídky zabývá zejména:

a) zkoumáním funkční a technické zastupitelnosti

V tomto případě Úřad zkoumá zejména technické možnosti a kapacitu sítí poskytovatelů, náklady spojené s „přepnutím“ (včetně nákladů příležitosti) a časové možnosti „přepnutí“. Úřad v této souvislosti dále zkoumá potenciální investiční možnosti včetně překážek k investování na trhu.

b) určením náhradních poskytovatelů

Tento krok je zaměřený na určení náhradních poskytovatelů služby, tj. soutěžitelů, kteří aktuálně působí na zkoumaném trhu a souvisejících trzích, a těch, kteří mají potenciál se takovými soutěžiteli stát a kteří by mohli – za přiměřené náklady a během přiměřené doby – poskytovat služby nahrazující stávající služby.

Důležitým východiskem pro tento krok je určení infrastruktury sítě, která by mohla být použita k poskytování služby nebo zajištění velkoobchodních vstupů do této služby.

c) zkoumáním regulačních faktorů ovlivňujících zastupitelnost

Úřad zejména zkoumá existenci a povahu regulačních opatření omezujících poskytování dané služby ze strany provozovatelů jiných služeb, případně zkoumá zákonné povinnosti týkající se této služby (např. univerzální služba, požadavek na kvalitu služeb), které mohou znemožnit či omezit využití kapacity infrastruktury.

d) zkoumáním dalších faktorů

K posouzení zastupitelnosti na straně nabídky Úřad zohledňuje i další kritéria, jimiž se řídí především efektivnost a včasnost realizace substituce na straně nabídky na různých trzích.

2.1.1.3 Hypotetický monopolistický test

V případech, kde je to účelné, využije Úřad jako nástroj pro analýzu zastupitelnosti na straně poptávky a nabídky hypotetický monopolistický test. Při provádění testu Úřad zvažuje reakci na malé (5–10 %), ale významné trvalé zvýšení ceny, provedené hypotetickým monopolním poskytovatelem příslušné služby takto:

- pokud by relativní zvýšení ceny způsobilo, že by mnoho spotřebitelů uspokojilo své potřeby přechodem na jinou, náhradní službu, místo aby platili navýšenou cenu, Úřad považuje náhradní službu za součást stejného trhu, a současně,
- pokud by relativní zvýšení ceny způsobilo, že by kritické množství poskytovatelů podobných služeb přesunulo své zdroje na poskytování substituční služby, Úřad považuje tyto služby (v závislosti na dalších faktorech) za součást stejného trhu.

2.1.2 Územní vymezení

Územním vymezením relevantního trhu se rozumí území (geografický trh), na němž dotčené subjekty vystupují na straně nabídky a poptávky daného produktu, přičemž jsou na daném území soutěžní podmínky dostatečně podobné a jsou odlišitelné od soutěžních podmínek na jiném území.

Při územním vymezení trhu Úřad zohledňuje národní trh a pouze v případech, kdy konkrétní kritéria indikují odlišné (obvykle menší) geografické trhy, zvažuje vymezení jiných geografických trhů.

2.1.3 Časové vymezení

Relevantní časový rámec může být pro různé trhy odlišný. Základem pro stanovení časového rámce je vymezení provedené Zákonem, který vymezuje toto období na dobu 1 roku až 3 let. Úřad časově vymezuje jednotlivé trhy v závislosti na současné situaci na trhu a zejména na jeho očekávané dynamice vývoje.

2.2 Analýza tržní situace na relevantním trhu

Účelem analýzy relevantních trhů je zjištění, zda trh je efektivně konkurenční nebo zda lze důvodně předpokládat, že se v přiměřeném časovém horizontu efektivně konkurenčním stane. Pokud Úřad analýzou prokáže, že na relevantním trhu existuje podnik s významnou tržní silou, zkoumá problémy, které by nastaly nebo mohly nastat v případě, že by podnik s významnou tržní silou jednal ve svém vlastním zájmu a nezávisle na zájmech svých zákazníků i na konkurenčních omezeních představovaných ostatními podnikateli na trhu.

Efektivně konkurenčním trhem není trh, na němž působí jeden nebo více podniků s významnou tržní silou a kde nápravná opatření vnitrostátního práva nebo práva Evropské unie v oblasti hospodářské soutěže nepostačují k řešení daného problému.

Proto Úřad provede analýzu trhu s cílem zjistit:

- a) zda některé podniky na trhu takovou významnou tržní silou nedisponují,
- b) zda problémy identifikované při určení existence významné tržní síly jsou řešitelné na základě nápravných opatření v oblasti hospodářské soutěže.

V případě, že Úřad dojde touto analýzou relevantního trhu k závěru, že trh není efektivně konkurenční, navrhne příslušné nápravné opatření pro ty soutěžitele, jejichž významná tržní síla vedla k nálezům neexistence efektivně konkurenčního trhu.

Úřad, pokud zjistí na základě analýzy relevantního trhu, že tento trh je efektivně konkurenční, navrhne zrušení uložených povinností.

Úřad při zkoumání tržních charakteristik vychází zejména z posouzení současné situace a z odhadu očekávaného vývoje. Tyto činnosti jsou prováděny výhledově od doby první analýzy do doby příští analýzy relevantního trhu.

2.2.1 Posouzení významné tržní síly

Pro posouzení existence významné tržní síly na relevantním trhu Úřad využívá ekonomických kritérií, která jsou uvedena v Opatření a ve Vyhlášce. Kritéria jsou posuzována z

hlediska očekávaného/předpokládaného vývoje a současných podmínek panujících na daném trhu.

Úřad při svém hodnocení použije kritéria vhodná pro daný relevantní trh, jejichž výčet je uveden v Opatření, ve Vyhlášce a popřípadě v příslušné judikatuře.

Úřad posuzuje každý trh individuálně, tj. pro každý případ může stanovit váhy kritérií nezávisle na vahách stanovených pro jiný trh. Toto odůvodní.

Při posuzování existence významné tržní síly Úřad bere v úvahu i případnou existenci stávajících nápravných prostředků.

2.2.1.1 Zkoumání samostatné významné tržní síly

Posuzování samostatné významné tržní síly provádí Úřad zejména s přihlédnutím k těmto základním skupinám kritérií/charakteristik:

- tržní podíl,
- kritéria zaměřená na charakteristiku podniku,
- kritéria související s charakteristikou zákazníků,
- kritéria související s charakteristikou konkurence na relevantním trhu.

Tržní podíl

a) velikost tržního podílu

Tržní podíl je klíčovým indikátorem síly soutěžitele na trhu. I přes značnou váhu tohoto kritéria na posouzení významné tržní síly jsou i při relativně vysokém tržním podílu posuzována ještě další kritéria, která však nemusí mít samostatně určující charakter/váhu.

Úřad při posuzování významné tržní síly vychází z evropského soutěžního práva a přihlíží k velikosti tržního podílu následujícím způsobem:

- Je-li tržní podíl subjektu nižší než 25 %, není pravděpodobné, že by měl subjekt významnou tržní sílu; to může nastat pouze v případě, že Úřad zkoumáním ostatních kritérií shledá velmi silnou podporu existence významné tržní síly.
- Je-li výše tržního podílu subjektu v rozmezí 25 % až 40 %, je možné, že zkoumaný subjekt má významnou tržní sílu.
- Je-li tržní podíl subjektu vyšší než 40 %, je předpoklad existence významné tržní síly.
- Je-li tržní podíl subjektu vyšší než 50 %, jde o silný indikátor existence významné tržní síly.
- Je-li tržní podíl 75 % a více, jedná se o významnou tržní sílu. Velikost významného tržního podílu již sama o sobě svědčí o existenci významné tržní síly.

K měření tržního podílu je používáno více měřítek povahy finanční i výkonové, které vycházejí z charakteristiky trhu.

b) vývoj tržního podílu v čase

Při zkoumání podílů na trhu Úřad bere v úvahu zejména směr a rychlost změn, ke kterým z hlediska podílu dochází. Úřad přihlíží k vývoji tržního podílu následovně:

- vysoký tržní podíl, který je během doby stabilní, silně naznačuje existenci samostatné významné tržní síly, zejména je-li pravděpodobné, že se situace nezmění,
- klesající tržní podíl může svědčit o zvyšující se soutěživosti na trhu, avšak nevylučuje existenci samostatné významné tržní síly,
- nestálá velikost tržního podílu může naznačovat neexistenci samostatné významné tržní síly.

Kritéria zaměřená na charakteristiku podniku

V souvislosti s charakteristikou podniku Úřad zvažuje zejména tato kritéria:

a) celková velikost podniku

Posouzení velikosti podnikatelského subjektu je založeno na komplexním hodnocení jeho majetkové, finanční a výnosové situace a perspektivách vývoje.

b) kontrola infrastruktury nesnadno duplikovatelné

Ovládnutí infrastruktury, která není dostupná konkurenčním provozovatelům, přispívá k dominanci. Při posouzení ovládnutí infrastruktury Úřad zejména zvažuje, zda je infrastruktura neduplikovatelná, nebo jen těžko duplikovatelná.

Ovládnutí může být realizováno různými způsoby, například prostřednictvím vlastnických práv (části nebo celé infrastruktury), užíváním nebo existencí přímého případně nepřímého vlivu na infrastrukturu.

c) technologická výhoda nebo převaha

Přednostní popřípadě výlučný přístup k vyspělým technologiím naznačuje dominanci. Toto kritérium Úřad považuje za velmi směrodatné, protože při poskytování služeb v rámci trhu elektronických komunikací se používají velmi složité technologie.

Úřad dále přihlíží k faktorům/skutečnostem, které význam tohoto kritéria při posuzování existence významné tržní síly snižují, zejména jsou to:

- požadavky na vzájemnou provozuschopnost a propojitelnost, zahrnuté v řadě mezinárodních úmluv a dohod, vedou k tomu, že v praxi komunikační technologie vykazují vysokou míru standardizace,
- trhy pro tyto technologie (tj. zařízení, včetně software) jsou většinou otevřené,
- příslušné technologie, byť složité, jsou ve většině případů vyspělé a stabilní,
- Úřad usiluje o to, aby zabránil uplatňování nepřiměřených omezení na nově vznikajících trzích (kde je nejpravděpodobnější, že se uplatní technologická inovace).

Úřad považuje za relevantní ukazatele při zkoumání technologického náskoku nebo převahy zejména údaje o investicích do výzkumu a vývoje – včetně nákladů na rozvoj nových služeb.

d) snadný nebo privilegovaný přístup ke kapitálovému trhu nebo finančním zdrojům

Relativně snadný nebo přednostní přístup na kapitálové trhy nebo k jiným zdrojům kapitálu dává provozovatelům velkou výhodu. Tento přístup se v praxi projevuje v levnějších nákladech na financování investičních akcí, tj. nižšími WACC¹¹ (v porovnání s konkurenty nebo potenciálními novými účastníky trhu), a může působit jako překážka vstupu na trh i jako zdroj zvýhodnění oproti stávajícím konkurentům.

Kritérium je směrodatné na trzích, kde je třeba realizovat nákladné investiční akce (což platí pro celou řadu relevantních trhů).

Z hlediska posouzení přístupu na kapitálové trhy či k jiným finančním zdrojům Úřad zkoumá zejména podíl daného operátora na trhu, vývoj jeho majetkových, finančních a výnosových ukazatelů, vlastnickou strukturu, podnikovou strategii a stabilitu managementu.

e) rozsah a rozmanitost produktů nebo služeb

Nabízí-li jeden provozovatel v rámci jedné nabídky více služeb současně, Úřad přihlíží, zda i konkurenti jsou schopni nabízet stejný sortiment služeb.

f) úspory z rozsahu

Úspory z rozsahu se vztahují k nižším jednotkovým nákladům výroby (a distribuce atd.) v důsledku výroby resp. poskytování velkého množství zboží nebo služeb. Tyto jsou také známy pod pojmem „rostoucí výnosy“ a mohou soutěžitelům umožnit jednat nezávisle na provozovatelích působících v menším rozsahu a bránit vstupu na trh potencionálním konkurentům, kteří by k účinné konkurenci potřebovali dosáhnout velkého „kritického objemu“.

Úspory z rozsahu umožní soutěžitelům získat v porovnání s méně významným konkurentem stejný zisk při nižší ceně pro zákazníka. U tohoto kritéria Úřad posuzuje spíše relativní výhody než absolutní úspory z rozsahu a velikosti, které samy o sobě nejsou ukazatelem významné tržní síly.

Výhody, které úspory z rozsahu přinášejí provozovatelům, budou pravděpodobně trvat jen tak dlouho, než konkurenční provozovatel vybuduje stejně rozsáhlou nabídku. Proto Úřad porovnává tuto dobu s časovým rámcem stanoveným pro daný trh a určuje, zda je tato doba dostatečně dlouhá na to, aby se muselo toto kritérium brát v potaz.

Při hodnocení úspor z rozsahu Úřad zvažuje zejména faktory související s podílem na trhu a velikostí podnikatelského subjektu, existencí souboru služeb a strukturou nákladů.

g) úspory ze sortimentu

¹¹ WACC (Weighted Average Cost of Capital – vážený průměr nákladů na kapitál) je ekonomická veličina představující průměrnou cenu (vyjádřenou v úrokové míře), kterou musí podnik platit za užití svého kapitálu. Váhami jsou podíly jednotlivých složek ve struktuře kapitálu podniku. Mezi základní složky patří vlastní kapitál (akcie), obligace a jiné dlouhodobé cizí zdroje.

Úspory ze sortimentu znamenají nižší jednotkové náklady v důsledku výroby respektive poskytování širokého sortimentu zboží nebo služeb pomocí (částečně) sdílených zdrojů. To může soutěžiteli umožnit jednat nezávisle na provozovatelích, kteří nenabízejí podobně široký sortiment produktů nebo služeb.

Úspory ze sortimentu umožní soutěžiteli získat v porovnání s méně významným konkurentem stejný zisk při nižší ceně pro zákazníka.

Výhody, které úspory ze sortimentu přináší provozovateli, budou pravděpodobně trvat jen tak dlouho, než konkurenční provozovatel vybuduje stejně různorodou nabídku.

Pro posouzení úspor ze sortimentu Úřad zkoumá zejména faktory související s podílem na trhu a velikostí podnikatelského subjektu a s existencí souboru služeb.

h) vertikální integrace

Jestliže poskytovatel nabízí celou řadu produktů na různých úrovních celého tržního řetězce, tj. produkt nebo službu a zároveň jeho velkoobchodní vstupy, Úřad zkoumá, zda je soutěžitel schopen jednat nezávisle na svých konkurentech. Pro posouzení vertikální integrace Úřad zkoumá zejména vlastnické a řídicí vztahy poskytovatele/poskytovatelů působících na trhu a zda konkurenti jsou vertikálně integrovanému poskytovateli schopni konkurovat.

i) rozvinutost prodejní a distribuční sítě

Úřad zkoumá, zda rozvinuté prodejní a distribuční kanály soutěžitele působí jako překážka vstupu na trh a mohou mu umožnit jednání neomezené konkurenty, kteří tyto sítě nemají a pro které by bylo velmi těžké a nákladné je získat či vybudovat. V této souvislosti může Úřad zkoumat i další relevantní faktory, například schopnost soutěžitele rozvíjet a podporovat svou značku.

j) ceny a ziskovost

Soustavně vysoké ceny v porovnání s ostatními podnikateli mohou naznačovat existenci významné tržní síly. Úřad přitom zvažuje, zda vysoké ceny lze zdůvodnit inovační aktivitou či poskytováním různých výhod. Soustavně vyšší ziskovost může rovněž signalizovat existenci významné tržní síly.

Kritéria související s charakteristikou zákazníků

V souvislosti se zákazníky se zvažují zejména tato kritéria:

a) přístup zákazníků k informacím

Pokud má zákazník provést efektivní výběr mezi poskytovateli na trhu, potřebuje mít přístup k informacím, které mu umožňují srovnání mezi různými nabídky poskytovatelů služeb. Obecně se má za to, že komplikované cenové struktury a různé bonusy a slevy struktur mohou omezit uživateli příležitosti pro efektivní výběr poskytovatele služeb a mohou přispět k posílení již tak dominantního postavení podniku/podniků na trhu.

b) neexistující nebo slabá kompenzační síla na straně poptávky

Podnikatel může získat nebo udržovat významnou tržní sílu, pokud jeho zákazníci nemají možnost přejít k jinému podnikateli.

Zákazníci mohou mít při nákupu služeb z různých důvodů slabou vyjednávací pozici. Projevuje se to nemožností, aby zákazník „pohrozil“ přechodem nebo skutečně přešel ke konkurenčním službám, což může poskytovateli umožnit jednat nezávisle na zákaznících i konkurentech.

Úřad posuzuje, zda kupní síla zákazníků je dostatečná pro omezení tržní síly poskytovatele.

c) náklady na přechod k jinému poskytovateli produktů

Úřad zkoumá, zda relativní výše nákladů, které mohou vzniknout zákazníkovi při přechodu k jinému poskytovateli, umožňuje poskytovatelům jednat nezávisle na zákaznících, kteří tak mají omezenou schopnost využít služeb jiného poskytovatele.

d) překážky přechodu k jinému poskytovateli produktů

Úřad dále posuzuje existenci i jiných překážek, které by mohly zákazníkovi v přechodu k jinému poskytovateli zabránit (např. existence dlouhodobých smluv a smluvních pokut za předčasné ukončení smlouvy).

Kritéria související s charakteristikou konkurence na relevantním trhu

Soutěž na trhu se může vyvíjet k vyšší efektivitě, pokud jsou překážky pro vstup na trh a pro další růst na trhu nízké a pokud trvá situace možnosti potenciální konkurence vstoupit na trh.

V souvislosti s konkurencí Úřad zvažuje zejména tato kritéria:

- existence konkurence,
- existence potenciální konkurence,
- překážky pro vstup na trh,
- překážky prohlubování konkurence.

Neexistence konkurence, ani potenciální konkurence nebo nových účastníků trhu, i když může být způsobena i jinými faktory, je významným ukazatelem, že některý poskytovatel může mít významnou tržní sílu. Toto kritérium je úzce svázáno s překážkami vstupu na trh. Úřad v tomto případě zkoumá, zda lze během časového horizontu posouzení očekávat vstup nových účastníků na trh.

Úřad zvažuje i další překážky vstupu resp. růstu, zejména výhodný přístup k infrastruktuře a rádiovému spektru, strategické překážky jako diskriminační ceny stanovené

zavedenými provozovateli, vertikální nebo horizontální pákový efekt na trh nebo utopené náklady.

2.2.1.2 Zkoumání společné významné tržní síly

Úřad může za podniky se společnou významnou tržní silou označit dva nebo více podniků, jestliže i při neexistenci strukturálních nebo jiných vazeb mezi nimi působí tyto podniky na relevantním trhu, jenž není efektivně konkurenční a na němž nemá žádný z těchto podniků sám o sobě významnou tržní sílu.

Kritéria stanovení společné významné tržní síly

Úřad hodnotí kritéria podle Vyhlášky č. 228/2012 Sb., dále aplikuje kritéria používaná v soutěžním právu, tzv. kritéria „Air Tours“ a rovněž bere v potaz i další faktory, jejichž použití je při prokazování významné společné tržní síly relevantní. Kritéria uvedená ve Vyhlášce jsou obsažena v analýze, kterou Úřad provádí k ověření splnění kritérií „Airtours“. Úřad bude pro větší přehlednost nejprve analyzovat splnění kritérií „Airtours“ a následně posoudí dílčí kritéria podle Vyhlášky.

Kritéria „Airtours“

Kritéria existence společné významné tržní síly v případě soutěžitelů, mezi kterými neexistují strukturální nebo obdobné vazby, popsal Tribunál Evropské unie v rozhodnutí Airtours (T-342/99) a je základem pro soutěžní právo:

- a) trh musí být dostatečně transparentní, aby každý člen oligopolu mohl dostatečně přesně a rychle zjistit soutěžní chování ostatních členů;
- b) stav tacitní koordinace musí být udržitelný v čase, musí tedy existovat možnost odvetných opatření, kterými může být odchylka od společné strategie potrestána tak, že se stane nevýhodnou;
- c) předvídatelná reakce mimostojících soutěžitelů a spotřebitelů nesmí být schopna ohrožit výsledky společného postupu.

Tyto podmínky ovšem musejí být chápány ve vzájemném kontextu a zároveň v kontextu trhu a chování, které je posuzováno. Na to správně upozornil Soudní dvůr Evropské unie ve věci Impala (C- 413/06 P)¹².

Kritéria podle Vyhlášky

Při posuzování existence společné významné tržní síly Úřad dále dle vyhlášky č. 228/2012 Sb. posuzuje následující kritéria.

a. Malá pružnost poptávky: čím nižší je elasticita poptávky, tím méně mohou reagovat spotřebitelé na zvýšení ceny nad konkurenční úroveň snížením poptávaného množství a tím větší může být zisk oligopolistů z tacitní koluze. Zároveň platí, že čím nižší elasticita, tím nižší je motivace oligopolních soutěžitelů k porušení oligopolu například cenovou válkou, protože

¹² Viz odst. 121 až 126 tohoto judikátu.

v neelastické oblasti poptávkové křivky zvýšení objemu způsobené snížením ceny nenahradí ušlé výnosy způsobené snížením ceny. Míra elasticity je nepřímo úměrná potřebě účinnosti odstrašujících mechanismů pro úspěšný rozvoj tiché koluze: je-li poptávka neelastická, mají oligopolisté malou motivaci k odklonu od koluzního chování, a není proto třeba, aby byla „disciplína“ tiché koluze udržována silnými odstrašujícími mechanismy. Je-li elasticita vysoká, je tomu naopak.

b. Podobné tržní podíly: mají-li soutěžitelé podobné podíly, dochází na trhu k rovnováze tržní síly, kdy každý ze soutěžitelů musí počítat s tím, že se v případě nepřátelského (individualistického) chování dočká od ostatních soutěžitelů stejně silné reakce.

c. Velké právní nebo ekonomické překážky pro vstup na trh: je-li na trhu realizována monopolní renta, zvyšuje to atraktivitu trhu pro potenciální nově příchozí soutěžitele; takoví noví soutěžitelé, přilákaní vysokou ziskovostí trhu, zvyšují míru soutěže na trhu a snižují jeho výnosnost; čím jsou tedy překážky vstupu nižší, tím větším soutěžním tlakem působí potenciální konkurenti, kteří mohou svým vstupem zhatit zamýšlený účinek tacitní koluze.

d. Vertikální integrace se společným odmítáním dodávek: pokud oligopolní soutěžitelé společně disponují významnou tržní silou na vertikálně nadřazeném trhu, mohou omezit či vyloučit účast třetích soutěžitelů na trhu vertikálně podřazeném tím, že odmítnou nebo ztíží takovým třetím soutěžitelům přístup k potřebným vstupům; tím mohou vyloučit nebo omezit nebezpečí účinné konkurence na takovém vertikálně podřazeném trhu, jež by zhatila účinek tacitní koluze. Společné odmítání dodávek zároveň ukazuje na paralelismus chování, který je jedním z projevů tacitní koluze.

e. Nedostatečná kupní síla na straně poptávky: čím je poptávková strana trhu méně koncentrovaná, tím menší je pravděpodobnost reakce odběratelů, která by mohla zhatit účinek tacitní koluze. Tím složitější je zároveň pro jednotlivé členy oligopolu skrytě se odklonit od společné strategie (např. formou tajných slev). Úřad v tomto ohledu posuzuje jednak míru koncentrace poptávkové strany trhu, jednak zjišťuje další aspekty ovlivňující kupní sílu odběratelů, zejména existenci překážek změny dodavatele.

f. Nedostatečná potenciální konkurence: viz bod c.

Další zohledňované skutečnosti

Úřad posuzuje i další faktory, jako například již zmíněnou transparentnost trhu a možnost odvetné reakce každého ze členů oligopolu.

Úřad také zkoumá skutečnou míru soutěže na analyzovaném trhu. Pokud totiž Úřad shledá, že trh ve skutečnosti není efektivně konkurenční, může tím mít bez dalšího za prokázané, že na něm existuje podnik nebo podniky s významnou tržní silou. Ačkoliv je přitom prováděná analýza analýzou prospektivní, může Úřad přihlížet i k historickému vývoji analyzovaného trhu, neboť nelze-li v budoucí době pokryté analýzou očekávat relevantní změnu soutěžních podmínek, je možné předvídat, že trh bude fungovat stejně, jako dosud. Byly-li tedy na trhu projevy tacitní koluze pozorovány v nedávné minulosti, plyne z toho, že lze důvodně předpokládat, že bez relevantní změny soutěžních podmínek na trhu dojde k tacitní koluzi i v budoucnosti, a že tedy na trhu působí podniky s významnou tržní silou. Při zkoumání skutečné míry soutěže na trhu Úřad zkoumá zejména:

- a) Vývoj tržních podílů: dlouhodobá stabilita tržních podílů je indicií nedostatečné soutěže na trhu.
- b) Míru ziskovosti: vysoká ziskovost ukazuje na realizaci monopolní renty, a tedy na nedostatečnou cenovou soutěž na trhu.
- c) Existenci cenových rozdílů: daří-li se soutěžitelům uplatňovat v dlouhodobém časovém horizontu různé ceny pro různé odběratele, které nejsou odůvodněny legitimními důvody (objektivním ospravedlněním), může to ukazovat na nedostatečnou soutěž na trhu.
- d) Úroveň poptávky: je-li pozorována nízká úroveň poptávky, ukazuje to, že panující cena neodpovídá soutěžnímu ekvilibriu trhu.
- e) Míru inovace: nevyužívají-li soutěžitelé v plné míře možností inovace, ukazuje to na nedostatečně soutěžní prostředí na trhu.

Při zkoumání existence společné významné tržní síly Úřad nejprve zkoumá, zda jsou splněny podmínky pro rozvoj tacitní koluze na relevantním trhu. Pokud zjistí, že tomu tak je, bude to dostatečným základem pro to, aby stanovil podniky disponující společnou významnou tržní silou. Dále Úřad pro úplnost a kontrolu správnosti této analýzy ještě prověří výhodnost koluzního chování ekonometrickou analýzou (viz příloha) a prozkoumá, zda jsou projevy tacitní koluze patrné na dosavadním vývoji trhu. V časovém horizontu dané analýzy posoudí faktory, které by mohly ovlivnit vývoj trhu.

2.2.1.3 Přenesená významná tržní síla

Úřad posoudí, zda je subjekt, který má významnou tržní sílu na jednom trhu, schopný rozšířit tuto svou dominanci i na trh úzce související, a to buď vertikálně, nebo horizontálně.

2.3 Postup při určení nápravných opatření

V závislosti na výsledcích analýzy relevantního trhu a vyhodnocení dosavadních regulačních opatření Úřad navrhne v souladu s § 51 Zákona, s čl. 9 až 13a Směrnice 2002/19/ES (Přístupová směrnice) a s čl. 17 Směrnice 2002/22/ES (Směrnice o univerzální službě) vhodná nápravná opatření. Tato nápravná opatření musí být přiměřená, objektivní a odůvodněná.

Úřad je oprávněn navrhnout podle Zákona pro podnik s významnou tržní silou jedno nebo několik z následujících nápravných opatření:

- a) průhlednost podle § 82 Zákona a čl. 9 Přístupové směrnice,
- b) nediskriminace podle § 81 Zákona a čl. 10 Přístupové směrnice,
- c) oddělené evidence nákladů a výnosů podle § 86 Zákona a čl. 11 Přístupové směrnice,
- d) přístupu k specifickým síťovým prvkům a přiřazeným prostředkům podle § 84 Zákona a čl. 12 Přístupové směrnice,

- e) umožnění volby a předvolby operátora podle § 70 odst. 1 Zákona a čl. 12 Přístupové směrnice,
- f) související s regulací cen podle § 56 až § 58 Zákona a čl. 13 Přístupové směrnice,
- g) funkční separace podle § 86a Zákona a čl. 13a Přístupové směrnice.

Úřad je oprávněn na základě analýzy uložit dotčeným podnikům i jiná než výše uvedená nápravná opatření týkající se přístupu, a to po obdržení souhlasného stanoviska Komise.

V případě, že Úřad na základě analýzy relevantního trhu dojde k závěru, že uložením výše uvedených povinností by nebylo dosaženo účinné hospodářské soutěže a že zároveň přetrvávají významné problémy či tržní selhání v souvislosti s poskytováním služeb přístupu nebo propojení na velkoobchodním trhu, může jako mimořádné opatření Úřad uložit podniku s významnou tržní silou, který je vertikálně integrován, povinnost funkční separace podle § 86a.

Stanovil-li Úřad podnik s významnou tržní silou na některém relevantním trhu pro koncové uživatele a dospěl-li po provedení konzultace podle § 130 a § 131 Zákona k závěru, že uložením výše uvedených povinností nebude sjednána náprava, je Úřad oprávněn dotčenému podniku rozhodnutím zakázat:

- a) neodůvodněné nebo nepřiměřené zvýhodňování některých koncových uživatelů,
- b) nepřiměřené vzájemné vázání služeb,
- c) účtování neúměrně vysokých cen,
- d) omezování hospodářské soutěže stanovením dumpingových cen.

Pokud výše uvedené zákazy již na trhu existují, Úřad může rozhodnout o jejich zachování, změně nebo zrušení.

V případě nadnárodních trhů Úřad postupuje v souladu s právem Evropské unie a provádí společně s dotčenými národními regulátory analýzu relevantního trhu a popřípadě stanoví subjekt s významnou tržní silou. Po projednání s dotčenými národními regulačními úřady může Úřad rozhodnout o uložení zavedení povinností pro subjekt/subjekty s významnou tržní silou.

Úřad při analýze a volbě nápravných opatření zvažuje pravděpodobný dopad svých zásahů a sleduje jejich účinky během celého intervalu mezi jednotlivými analýzami.

Část C – Test tří kritérií

Jak Úřad uvedl již v části A, před provedením testu tří kritérií přistoupil k vymezení trhu přístupu k veřejné telefonní síti v pevném místě, a to následovně:

Věcné vymezení

Úřad při definování relevantního trhu vychází z konstatování Komise¹³, kde velkoobchodní trh je definován jako vstup pro realizaci vlastní nabídky na maloobchodním trhu. Případné regulační zásahy Úřad provádí ve prospěch koncových uživatelů primárně na velkoobchodní úrovni. Výchozí bodem při identifikování trhů podléhajících regulaci ex ante je vymezení maloobchodních trhů k určitému časovému horizontu, a to s přihlédnutím k nahraditelnosti poskytovaných služeb na straně poptávky a na straně nabídky. Po vymezení maloobchodního trhu jsou identifikovány příslušné velkoobchodní trhy

Věcné vymezení maloobchodního trhu

Věcné vymezení trhu identifikuje produkty nebo služby, které tvoří trh. Úřad před provedením testu tří kritérií vymezí trh, který zahrnuje skupinu produktů nebo služeb, které jsou vzájemně zaměnitelné či zastupitelné, co se týče jejich vlastností a struktury nabídky a poptávky. Produkty nebo služby lze posuzovat na základě základních charakteristik, cen, technických parametrů a podmínek jejich typického využívání.

Úřad přistoupil k věcnému vymezení trhu tak, jak je uvedeno níže, obdobně jako v přechodí analýze tohoto relevantního trhu¹⁴. Za veřejně dostupné telefonní služby (dále jen „VDTS“) poskytované v pevném místě považuje volání generovaná účastníky s geografickými a negeografickými¹⁵ čísly, volání z telefonních čísel s přístupovými kódy k neveřejným sítím a z VTA (veřejných telefonních automatů), a to:

- do vlastní sítě,
- do ostatních národních pevných sítí včetně neveřejných sítí,
- do národních mobilních sítí,
- mezinárodní volání,
- na linky tísňového volání,
- na operátorské služby,
- na informační služby,
- na účet volaného,
- na čísla s vyjádřenou cenou,
- na čísla se sdílenými náklady,
- prostřednictvím virtuálních volacích karet,
- dial-up internet.

Výchozí bodem pro definování trhů podléhajících regulaci ex ante je vymezení maloobchodních trhů k určitému časovému horizontu, a to s přihlédnutím k zastupitelnosti poskytovaných služeb na straně poptávky a na straně nabídky. Po vymezení maloobchodního trhu jsou identifikovány příslušné velkoobchodní trhy, což jsou trhy zahrnující služby určené pro podnikatele v oboru elektronických komunikací, kteří dále poskytují své maloobchodní služby koncovým uživatelům. Úřad tedy přistoupil ke zkoumání možné zastupitelnosti a to:

- klasické telefonie a Voice over IP,
- služeb poskytovaných v pevném místě a mobilních služeb,

¹³Vysvětlující memorandum str. 7

¹⁴ Tj. v rámci analýzy č. A/2/09.2013-4 ze dne 10. září 2013.

¹⁵ Negeografická čísla jsou čísla s přístupovými kódy 910. Pro poskytování VDTS je možné využít nomadicitu koncového bodu sítě.

- služeb podle formy přístupu k VDTS,
- VDTS a balíčků služeb.

Zastupitelnost klasické telefonie a Voice over IP

Původ (originace) volání ve veřejné telefonní síti v pevném místě může být realizován (originován) buď v rámci tzv. „klasické telefonie“ prostřednictvím přístupové sítě s prepínáním okruhů (PSTN), anebo jako tzv. „VoIP“ (Voice over IP) prostřednictvím širokopásmové přístupové sítě.

Základní službou poskytovanou na trhu je VDTS. Jedná se o službu přenosu hlasu v PSTN sítích, která zajistí vytvoření a udržení hovorového kanálu po celou dobu vedení hovoru, čímž je zajištěna oboustranná komunikace požadované kvality. Podnikatel v elektronických komunikacích poskytující VDTS pro originaci národních volání je povinen umožnit všem svým koncovým uživatelům bezplatná volání na čísla tísňového volání.

Dále byly analyzovány služby volání poskytované prostřednictvím širokopásmového přístupu na bázi přepojování paketů, které jsou označovány jako „VoIP“.

Služby volání prostřednictvím jak tzv. řízeného (managed) VoIP¹⁶, tak tzv. neřízeného (unmanaged) VoIP¹⁷ splňující znaky VDTS, tedy umožňují přímo nebo nepřímo uskutečňovat národní nebo mezinárodní volání. Dále umožňují volání na čísla tísňového volání a poskytování aktuálních účastnických informací pro lokalizaci, popřípadě identifikaci volajícího při volání na čísla tísňového volání. Služby neřízeného VoIP mohou být součástí tzv. hlasových služeb poskytovaných prostřednictvím veřejné sítě internet (tzv. OTT služby¹⁸) a v případě, že splňují znaky VDTS, jsou zařazeny do věcného vymezení trhu.

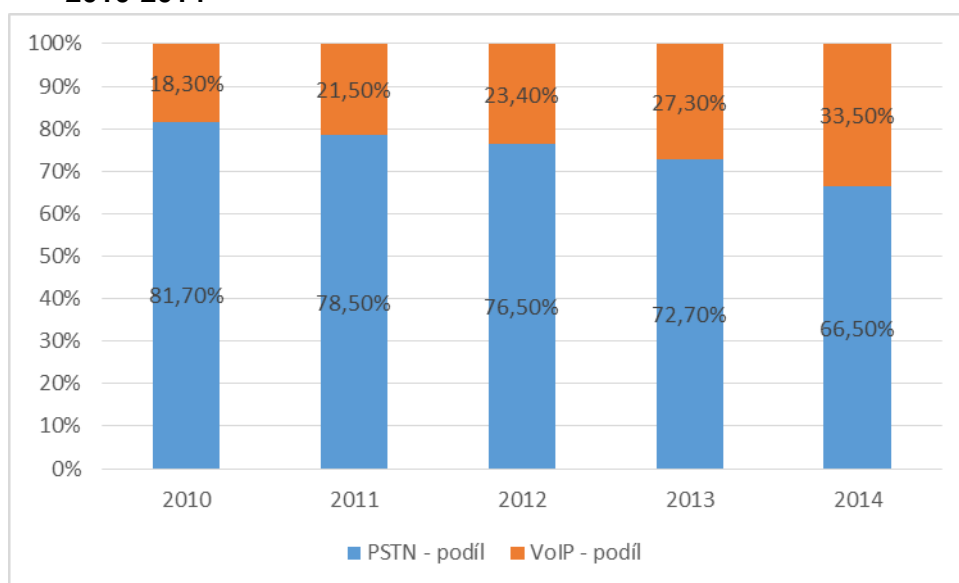
V poslední době je možné konstatovat, že s rozvojem širokopásmových sítí a služeb přístupu k síti internet došlo k dalšímu výraznému zvýšení kvality poskytovaných služeb volání v těchto sítích. Kvalita služeb řízeného VoIP je srovnatelná s voláním probíhajícím v reálném čase prostřednictvím prepínaných okruhů. Vzhledem k očekávanému dalšímu rozvoji dostupnosti přípojek širokopásmových přístupových sítí a zvyšování kvality poskytovaných služeb přístupu k síti internet lze očekávat i další rozvoj služeb volání na bázi řízeného VoIP. Vývoj na maloobchodním trhu provozu originovaného účastníky v pevném místě popisuje graf č. 1.

¹⁶ Jedná se o službu, u které její poskytovatel má možnost ovlivnit parametry internetové přípojky koncového uživatele a dokáže VoIP službám zajistit požadovanou dostupnost a kvalitu služeb (QoS).

¹⁷ Jedná se o protiklad managed VoIP služeb, tedy o službu, u které její poskytovatel nemá možnost ovlivnit parametry internetové přípojky koncového uživatele a nedokáže VoIP službám zajistit požadovanou dostupnost a kvalitu služeb (QoS).

¹⁸ OTT služby nejsou nikde definovány a nemají žádný právní status. Obecně však OTT služba lze definovat jako obsah, služba nebo aplikace, která je poskytována koncovému uživateli přes veřejný internet. Jedná se například o hlasové služby, posílání zpráv nebo video konference prostřednictvím aplikací (např. Skype, MSN, WhatsApp, Viber apod.), ale i netelekomunikační služby (např. Spotify, Netflix, Airbnb nebo Uber).

Graf č. 1: Vývoj podílů provozu originovaného na přípojkách PSTN a na širokopásmových přípojkách prostřednictvím technologie VoIP na celkovém provozu ve veřejné telefonní síti v pevném místě v letech 2010-2014

Zdroj: ČTÚ (ESD)

Dále se Úřad zabýval i dalšími hlasovými službami poskytovanými prostřednictvím veřejné sítě internet (tzv. OTT služby), které však nesplňují znaky VDTS. V tomto případě se jedná o služby volání prostřednictvím aplikací, jako jsou např. Skype, MSN, Yahoo a další. Vzhledem k tomu, že tyto aplikace nejsou schopny zabezpečit plně vlastnosti VDTS (např. přesnou identifikaci a polohu volajícího zákazníka na čísla tísňového volání) nelze je považovat za plnohodnotné substituty. Úřad předpokládá, že postupně poroste význam těchto aplikací při uspokojování potřeb hlasové komunikace mezi uživateli a tedy i vliv, který tyto aplikace budou vyvíjet na VDTS. V současné době však regulační orgány v rámci EU, jakož i Evropská komise, řeší metodický přístup ke službám OTT jako takovým, a k možnosti sbírat o těchto službách data. Z výše uvedených důvodů Úřad tyto služby nezařazuje do věcného vymezení trhu.

U některých aplikací může být nabídka rozšířena o volání na čísla účastníků VDTS, v tomto případě jsou tato volání předávána a jsou dále zpracovávána poskytovateli VDTS jako klasická volání, která jsou pak nositeli identifikačního čísla z přidělu tohoto poskytovatele VDTS. V tomto případě musí existovat dohoda mezi poskytovatelem aplikace na síti internet a poskytovatelem služeb elektronických komunikací, takováto volání jsou pak součástí vykazovaných údajů o poskytování služeb elektronických komunikací a tedy i součástí předmětného maloobchodního i velkoobchodního trhu.

Závěr: Úřad považuje „klasickou telefonii“ prostřednictvím přístupové sítě s přepínáním okruhů (PSTN) za nahraditelnou VoIP službami prostřednictvím širokopásmové přístupové sítě. Obě služby jsou tedy součástí téhož trhu. Z výše uvedeného OTT služby, které nesplňují znaky VDTS Úřad do věcného vymezení předmětného maloobchodního resp. velkoobchodního produktového trhu nezahrnul.

Zastupitelnost služeb poskytovaných v pevném místě a mobilních služeb

Úřad dále zkoumal možnou nahraditelnost VDTS poskytované v pevném místě službou mobilní. Při zkoumání zastupitelnosti služeb nebo produktů na maloobchodním trhu nejprve podrobil Úřad hodnocení jak zastupitelnosti na straně poptávky z hlediska porovnání funkční zaměnitelnosti, použití a chování uživatelů, tak i na zkoumání zastupitelnosti na straně nabídky.

Za mobilní službu se považuje taková služba, která je poskytována za pohybu, bez přerušování komunikace (umožňující tzv. handover mezi jednotlivými základnovými stanicemi dané veřejné mobilní telefonní sítě).

V současné době existují dva „filosofické přístupy“ ke koexistenci mobilních a pevných sítí (resp. mobilních služeb a služeb poskytovaných v pevném místě). Jeden z nich charakterizuje termín „substituce“ (fix-mobil, fixně-mobilní, FMS – Fixed Mobile Substitution). Podstatou je zvyšující se tendence spotřebitelů a firem ve větší míře nahrazovat služby poskytované v pevném místě (prostřednictvím pevných sítí) mobilními službami. Spotřebitelé dávají přednost mobilním telefonům z několika důvodů. Nejčastěji zmíněné faktory jsou pohodlí a přenosnost. Mobilní telefony ovšem nenabízí jen hlasové volání, ale i další funkce jako například internetový prohlížeč, hudební přehrávač a mnoho dalších aplikací.

Druhý přístup, označovaný jako „konvergence“ (fix-mobil, fixně-mobilní, FMC – Fixed Mobile Convergence), je založen na alternativním názoru, že obě platformy mají uživatelům co nabídnout. Alternativní strategie fixně mobilní konvergence je založena na tom, že operátor či účastníka optimalizuje své náklady tím, že služba je poskytována takovým způsobem, jaký je pro ně právě nejvýhodnější. Například, pokud se jeho volající zákazník bude nacházet „v dosahu“ pevné sítě, bude se operátor snažit vést hovor přes pevnou síť, typicky v datové podobě. Pouze pokud se zákazník nebude nacházet v dosahu pevné sítě, bude hovor veden skrze mobilní síť. Stále však bude platit, že účastník je dostupný všude a na stejném čísle, bez ohledu na to, jaká technologie byla použita pro jeho dosažení (proto se hovoří o konvergenci technologií). Fixně mobilní konvergence je někdy viděna jako způsob, jak zvrátit trend směrem k fixně mobilní substituci.

Již v minulé analýze bylo přikročeno k posouzení zastupitelnosti služeb poskytovaných v pevném místě a mobilních služeb. Úřad považoval i nadále služby poskytované v pevném místě a mobilní služby za oddělené produktové trhy. Úřad k tomuto přistoupil hlavně z důvodu rozdílné cenové úrovně mobilního volání a volání v pevném místě, stejně jako rozdílných podmínek jejich typického využívání a neexistence nabídkové substituce, vzhledem k omezení alternativních poskytovatelů služeb volání v pevném místě přejít na nabídku mobilního volání. Úřad konstatoval, že provádí analýzu trhu přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích, ale nelze předjímat, k jakým změnám na trhu v oblasti nabídkové substituce v časovém horizontu platnosti analýzy skutečně dojde.

Ovšem během roku 2012 byly Úřadu již signalizovány možné vstupy mobilních virtuálních operátorů (MVNO) na trh mobilních služeb. Tyto informace se v průběhu velmi krátkého období začaly potvrzovat a poté, co byl na podzim roku 2012 na trh jedním z mobilních operátorů uveden první značkový přepronejce (BLESKmobil) s alternativní nabídkou služeb, začaly v průběhu roku 2013 na maloobchodní trh vstupovat první MVNO. K 31. prosinci 2014 Úřad evidoval již 119 podnikatelů, kteří poskytovali na maloobchodním trhu své služby jako MVNO/MVNE a 18 značkových přepronejců (tzv. „branded reseller“). Komerční nabídky pro MVNO na velkoobchodním trhu vytvářejí a rozšiřují všichni tři síťoví operátoři (MNO). Úřad

v návrhu analýzy¹⁹ trhu přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích pro veřejnou konzultaci konstatuje, že již neexistují v České republice významné a trvalé překážky vstupu na trh. Úřad díky této změně na mobilním trhu má za to, že na trhu již existuje nabídková substituce a tedy dochází k prohlubování fixně-mobilní substituce na straně nabídky.

Úřad v témže návrhu analýzy konstatuje, že na trhu dochází k dlouhodobému poklesu maloobchodní cenové hladiny a tento vývoj považuje za signál fungujícího konkurenčního prostředí na mobilním trhu. V průběhu dubna 2013 uvedli všichni tři mobilní síťoví operátoři na maloobchodní trh nabídku nových, tzv. neomezených tarifů, které vedly k poměrně výraznému poklesu cenové hladiny na maloobchodním trhu²⁰. Postupně vstupovali na maloobchodní trh i MVNO s obdobnými nabídkami paušálních (post-paid) tarifů. Cenová hladina výrazně klesla i u předplacených (pre-paid) služeb, které jsou určeny spíše skupinám uživatelů s nižší spotřebou mobilních služeb. Zatímco ještě v polovině roku 2012 stála minuta hlasového volání z předplacené karty některého ze síťových mobilních operátorů typicky více než 5 Kč, s příchodem značkového přeprodeje BLESKmobil na maloobchodní trh v listopadu 2012 klesla nejnižší cena volání z předplacené karty na polovinu (2,5 Kč/min). V roce 2014 byla průměrná maloobchodní cena za 1 minutu volání 1,24 Kč bez DPH. K roku 2005 se jedná o 73% snížení cenové hladiny.

Jak již bylo v úvodní části popsáno, dne 9. října 2014 Komise vydala nové Doporučení společně s Vysvětlujícím memorandem, kde uvádí²¹, že existují významné rozdíly v penetraci pevných a mobilních sítích mezi jednotlivými členskými státy. Pokud penetrace mobilních sítí je významná, je tuto skutečnost potřeba posoudit při provádění analýzy trhu, zda na trhu nedochází k nahrazování služeb v pevném místě mobilními službami.

Jen za posledních 5 let se podíl minut originovaných účastníky pevné sítě na všech originovaných minutách v pevných a mobilních sítích snížil o 7,9 procentního bodu z 17,2 % v roce 2010 na 9,3 % v roce 2014, jak ukazuje graf č. 4. Tento stav je dán především růstem provozu v mobilních sítích o 36 % v období 2010-2014 a poklesem provozu v pevných sítích o 30 % ve stejném období. Celkový provoz originovaný v obou sítích v České republice vzrostl o 25 %. S rozšířením služeb LTE sítí lze však očekávat, že rozdíl ve využívání služeb v pevném místě a mobilních služeb se bude neustále snižovat a tedy bude docházet k prohloubení fixně-mobilní substituce. V polovině roku 2015 podle asociace GSA²² ve světě poskytuje komerčně VoLTE celkem 25 operátorů a dalších 103 operátorů investuje do jeho spuštění. V tuzemsku jako první komerčně spustil VoLTE ve své síti T-Mobile v květnu 2015. Ostatní operátoři zatím VoLTE testují a do své sítě postupně implementují. Výhledově může VoLTE ovlivnit dynamiku konkurence na vymezeném maloobchodním trhu. Protože však definitivní nasazení VoLTE v sítích všech tuzemských operátorů zůstává nejisté, stejně jako rychlost rozšiřování koncových terminálů podporujících tuto technologii, zmiňuje Úřad tuto variantu zatím spíše jako možnost, kterou zvažuje z hlediska vývoje trhu, a která zatím nemá bezprostřední dopad na konkurenci na vymezeném maloobchodním trhu.

¹⁹ [Návrh opatření obecné povahy analýzy trhu č. A/8/XX.2015-Y, trhu č. 8 – přístup a původ volání \(originace\) ve veřejných mobilních telefonních sítích.](#)

²⁰ Měřeno např. mezinárodním cenovým srovnáním společnosti Strategy Analytics (Teligen), které Úřad zveřejnil v [Monitorovací zprávě č. 8/2013](#) za srpen 2013, str. 16-42. To dokládá výraznou změnu maloobchodní cenové hladiny v roce 2013 oproti předchozímu roku 2012, vlivem představení nových tarifů ze strany tuzemských MNO. Dále viz i [Monitorovací zpráva č. 8/2014](#) za srpen 2014, str. 7-17.

²¹ Vysvětlující memorandum str. 25

²² Global mobile Suppliers Association

Problematikou fixně-mobilní substituce se zabývalo i sdružení regulátorů BEREC. Ve své studii²³ definuje symetrickou substituci jako případ, kdy produkt A je substitut pro produkt B a zároveň produkt B je substitut pro produkt A a je tedy jeho rovnocennou náhradou. Jinými slovy, pokud se zvýší cena výrobku A vyvolá to zvýšenou poptávku po výrobku B a naopak.

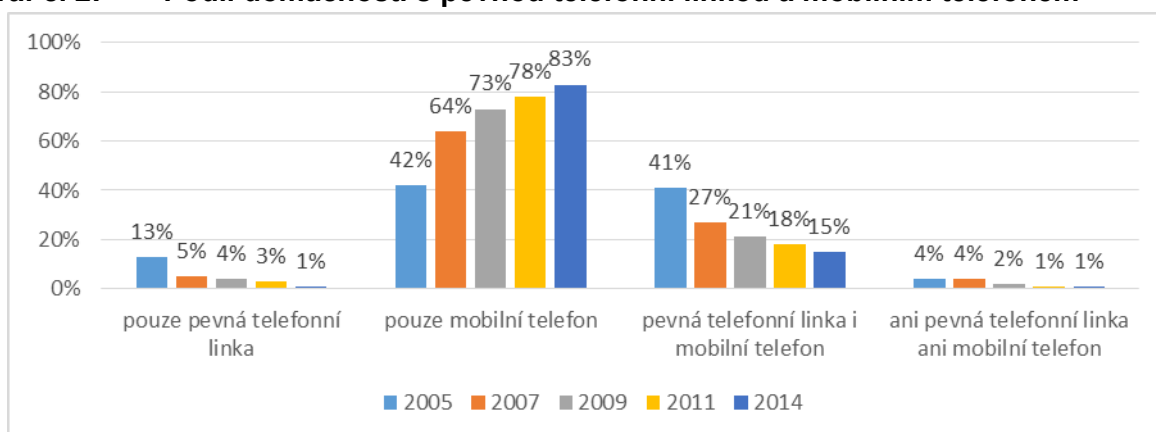
Avšak možnosti substituce nemusí být vždy nutně symetrické. Asymetrická substituce popisuje situaci, kdy se substituce mezi dvěma produkty vyskytuje pouze v jednom směru. V situaci asymetrické substituce je důležité definovat zkoumaný produkt nebo služba - "focus product". Zkoumaný produkt je definován jako hlavní produkt, který je předmětem šetření a zkoumaná oblast je oblast, na které se daný zkoumaný produkt nachází. Při analýze FMS v situaci asymetrické substituce by se mělo začít identifikací zkoumaného produktu a oblasti.

Po identifikaci zkoumaného produktu regulační autorita odhalí, zda se zde nachází substituce zkoumaného produktu alternativním produktem, ovšem nesmí zde docházet k substituci alternativního produktu zkoumaným produktem. Pokud je tato podmínka splněna, pak alternativní produkt je součástí stejného trhu jako zkoumaný produkt.

Úřad na tomto trhu identifikoval jako zkoumaný produkt původ volání (originace). Zkoumanou oblastí je veřejná telefonní síť (VTS) v pevném místě. Jako alternativní produkt ke zkoumanému produktu byl označen původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích.

Jak ukazuje graf č. 2, v České republice dlouhodobě dochází ke snižování podílů jak domácností pouze s pevnou telefonní linkou, tak i domácností, které mají telefonní linku a současně i mobilní telefon. Zvyšuje se ovšem podíl domácností, které vlastní jen mobilní telefon. Za deset let se jedná o nárůst o 41 procentních bodů. Dlouhodobě nízký podíl mají domácnosti, které nevlastní pevnou telefonní linku ani mobilní telefon.

Graf č. 2: Podíl domácností s pevnou telefonní linkou a mobilním telefonem

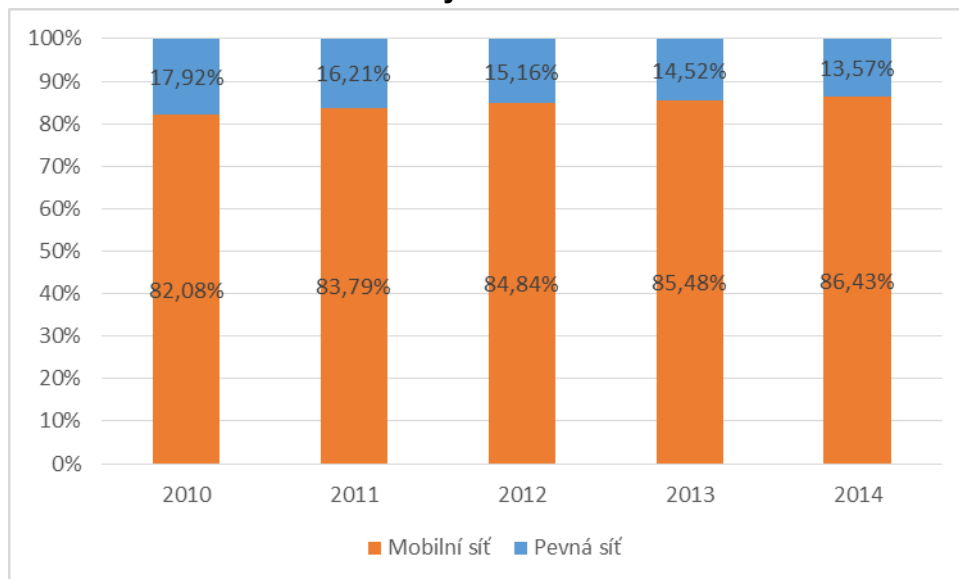

Zdroj: Eurobarometer

Graf č. 3 ukazuje snižující se podíl uživatelů elektronických služeb v pevném místě. Ještě v roce 2010 mělo necelých 18 % uživatelů telefonních služeb účastnickou stanici, na které byla poskytována VDTS prostřednictvím jak PSTN sítě, tak IP protokolu. V roce 2014 tento podíl klesl na 13,57 %.

²³ BEREC Report on impact of fixed mobile substitution in market definition (2011) str. 12

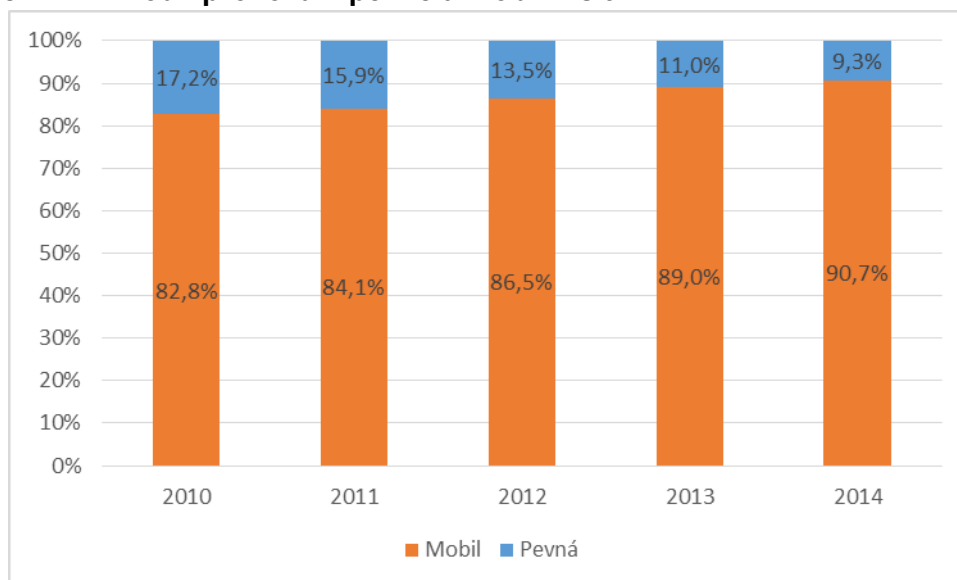
Graf č. 3: Podíl SIM karet a účastnických stanic²⁴

Zdroj: ČTÚ (ESD)

Se snižováním počtu účastnických stanic v pevné síti je spojen i pokles provozu. Jen za posledních 5 let se snížil podíl originovaných minut účastníky pevné sítě téměř o 8 procentních bodů. V roce 2010 činil podíl originovaných minut v pevné síti 17,2 %, kdežto v roce 2010 už jen 9,3 %. Tento stav je dán především růstem provozu v mobilních sítích o 36 % v období 2010-2014 a poklesem provozu v pevných sítích o 30 % ve stejném období. Celkový provoz originovaný v obou sítích v České republice vzrostl o 25 %. To dokazuje, že na trhu dochází k fixně-mobilní substituci a nahrazování služeb v pevném místě mobilními službami. Díky této konkurenci ze strany mobilních služeb je omezena možnost poskytovatelů služeb v pevném místě jednat nezávisle na současné či potencionální konkurenci ze strany mobilních služeb.

Graf č. 4: Podíl provozu v pevné a mobilní síti

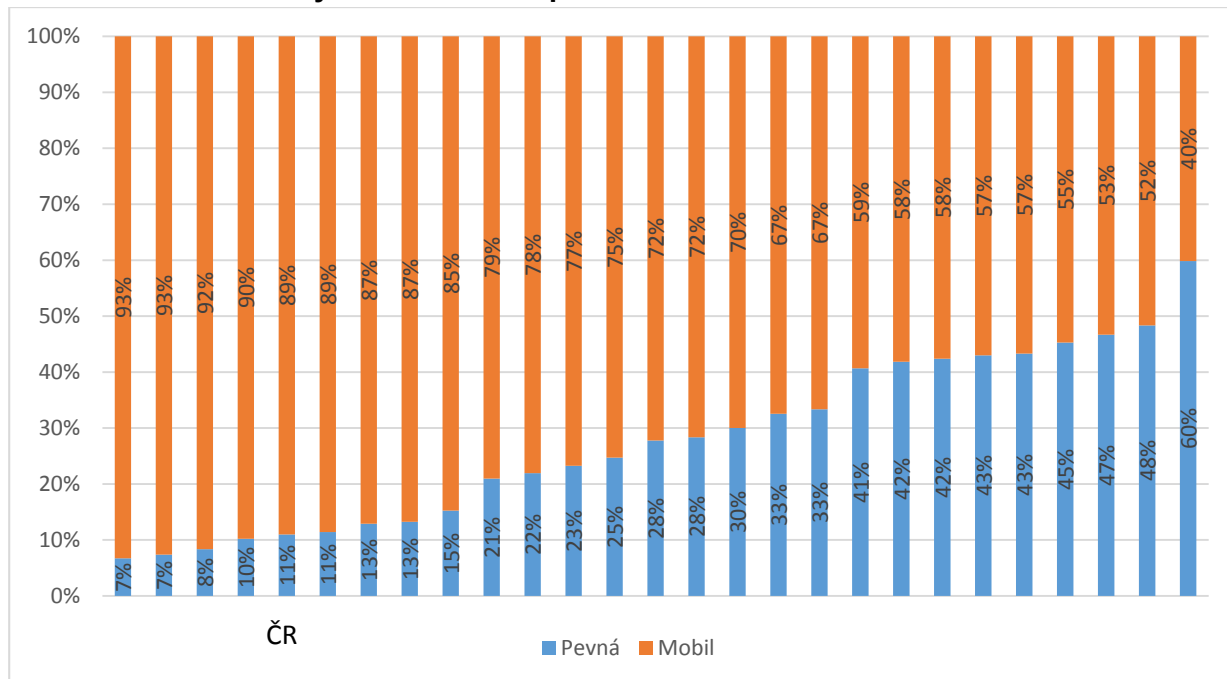

Zdroj: ČTÚ (ESD)

²⁴ Pevná síť zahrnuje volání prostřednictvím jak PSTN sítě, tak IP protokolu (VoIP)

Pro srovnání Úřad analyzoval penetraci služeb v pevném místě a mobilních služeb i z pohledu mezinárodního srovnání. Jak ukazuje graf č. 5, Česká republika patří mezi ty státy, kde mobilní provoz významně převládá nad provozem v pevných sítích.

Graf č. 5: Mezinárodní srovnání provozu v pevném místě a mobilních sítích v členských státech Evropské unie v roce 2013

Zdroj: Interní data EK (pro ostatní členské státy data veřejně nepublikovány)

Závěr: Úřad prozkoumal možnou substituci služeb poskytovaných v pevném místě a mobilních služeb. Jak je výše uvedeno, v České republice má počet účastnických stanic stejně jako provoz klesající tendenci, kterou přebírají mobilní služby, a proto z pohledu substituce na straně poptávky se mobilní služby jeví jako substitut služeb poskytovaných v pevném místě. Z pohledu zastupitelnosti na straně nabídky Úřad konstatuje, že konkurenční operátor může buď okamžitě, nebo v krátkém časovém horizontu poskytnout maloobchodní služby elektronických komunikací na mobilním trhu jako virtuální operátor. Proto díky této konkurenci je omezena možnost operátorů služeb v pevném místě jednat nezávisle na současné či potencionální konkurenci ze strany mobilních služeb. Substituce na straně nabídky je tedy v podmínkách České republiky těž naplněna, proto Úřad považuje mobilní služby za součást jednoho produktového trhu.

Zastupitelnost služeb podle formy přístupu k VDTS

Úřad zkoumal zastupitelnost služeb podle formy přístupu k VDTS, a to podle technologií a z hlediska způsobu přístupu účastníka. Pro poskytování VDTS je možné využít infrastrukturu přístupových sítí v pevném místě vybudovanou na základě kovového vodiče, optických vláken, koaxiálních kabelů (HFC sítí neboli CATV sítí), bezdrátových sítí (především WiFi) v pevném místě a přístupové sítě pro mobilní služby (2G, 3G a LTE).

Úřad analyzoval poskytování VDTS v pevném místě podle způsobu přístupu účastníka, tedy zda se jedná o službu poskytovanou na přípojkách VoIP, analogových přípojkách,

přípojkách ISDN 2, ISDN 30 či 2 Mbit přípojkách. Poskytování VDTS je ve všech způsobech přístupu účastníka z hlediska užitných vlastností srovnatelné.

Poskytovatel VDTS prostřednictvím VoIP může být odlišný od poskytovatele přístupu k internetu. Na kvalitu poskytované VDTS prostřednictvím VoIP tato skutečnost nemá vliv. V obou případech se jedná o dodatečnou službu ke službě přístupu k síti internet. Uživatel přístupu k síti internet má k dispozici širokou nabídku poskytovatelů služeb VoIP ve standardu VDTS a technologicky mu nic nebrání v tom, aby využil nabídky jiného poskytovatele služeb než u přístupu k síti internet. Skutečnost, že poskytovatel VDTS prostřednictvím VoIP může být odlišný od poskytovatele přístupu k internetu, tedy vede k rozšíření nabídky VDTS na maloobchodním trhu.

V případě mobilních sítí může být poskytovaná VDTS analyzovaná podle přístupu. Uživatel se může připojit pomocí GSM, UMTS, popřípadě CDMA nebo nově LTE sítí. Poskytování VDTS je ve všech sítích z hlediska vlastností srovnatelné, jediné omezení může být pokrytí signálem. Základní síť pro poskytování mobilních hlasových služeb jsou v současnosti GSM sítě. Pokrývají zhruba 99 – 100 % obyvatelstva, což představuje v zásadě plné pokrytí. Obdobná míra pokrytí GSM sítěmi se vztahuje i na území (94 – 98%). UMTS sítě k polovině dubna 2015 pokrývaly od 68,3 % (v případě společnosti Vodafone) až po 83,1 % (v případě společností O2) obyvatelstva. Další rozšiřování sítí UMTS však již není aktuální vzhledem k upřednostnění výstavby sítí LTE. K mírnému zvýšení pokrytí u společností T-Mobile a O2 však může docházet vlivem sdílení sítí.

Závěr: Vzhledem k výše uvedenému Úřad do věcného vymezení předmětného maloobchodního produktového trhu na základě zastupitelnosti služeb podle formy přístupu k VDTS zahrnul kovové vodiče, optická vlákna, koaxiální kabely (HFC sítě neboli CATV sítě), bezdrátové přístupové sítě v pevném místě. Podle způsobu přístupu účastníka je součástí trhu VDTS realizovaná jak na širokopásmových přístupech k síti internet formou „managed VoIP“, tak klasická VDTS realizovaná na analogových, ISDN a 2 Mbit přípojkách, tak i VDTS poskytovaná na mobilních sítích (GSM, UMTS, CDMA a LTE).

Samostatná VDTS a balíčky služeb

V souladu s doporučeným postupem Komise ve Vysvětlujícím memorandu Úřad rovněž posuzoval nabídku balíčků na maloobchodním trhu, které obsahují nabídku VDTS.

I když Komise²⁵ konstatuje, že telefonní služby se na trhu obvykle poskytují společně (jako balíčky přístupu a užití), mají koncoví uživatelé k dispozici různé volby podle jejich preferencí využití. Mohou si proto pořídit přístup a VDTS od jednoho poskytovatele anebo různých poskytovatelů (v případě VDTS se může jednat i o více poskytovatelů). Lze tedy identifikovat samostatné trhy pro přístup a užití.

Na maloobchodním trhu jsou služby VDTS nabízeny jak samostatně, tak i jako součást souboru služeb, tzv. balíčků, ve spojení s mobilními hlasovými službami, přístupem k síti internet (v pevném místě i pomocí modemu v síti CDMA, UMTS nebo LTE) a k televiznímu vysílání. Nabízeny jsou jak double play, triple play, quadruple, tak i quintuple²⁶ play balíčky

²⁵ Vysvětlující memorandum, str. 25.

²⁶ Jedná se o balíček pěti služeb (hlasové služby v pevné síti + internet v pevné síti + hlasové služby v mobilní síti + internet v mobilní síti + televizní vysílání).

služeb v různých kombinacích. Přínosem pro uživatele je cenové zvýhodnění, administrativní úspora (jedna dodavatelská faktura) a v neposlední řadě to mohou být i kvalitativní výhody. Na druhou stranu při nákupu jednotlivých služeb od různých poskytovatelů má uživatel možnost variabilnějšího výběru, který může více vyhovovat jeho individuálním potřebám.

Z hlediska poskytovatele služeb se jedná o obchodní strategii, kdy kombinovanou nabídkou produktů dochází k realizaci výnosů ze sortimentu i rozsahu, včetně snížených nákladů na propagaci a administrativu (billing), tj. ke snížení výrobních a distribučních nákladů. Poskytovány jsou jak balíčky služeb, kdy je uživateli nabízen soubor služeb za jednu cenu, tak soubory služeb s určenou cenou každé služby, kdy na základě odběru více služeb dochází v rámci měsíčního vyúčtování k cenovému zvýhodnění.

Na trhu existují i rozdílné cenové nabídky VDTS u segmentu ISDN 30 a 2 Mbit. Tyto nabídky mají charakter individuálních nabídek (nejčastěji prostřednictvím výběrového řízení), kdy je obvyklé, že odběratelé těchto služeb zároveň poptávají i další služby. Tyto nabídky jsou označovány jako „komplexní řešení pro firmy“. Nabídky lze proto označit rovněž jako balíček služeb, kdy dochází pro stranu poptávky k úsporám jak cenovým, tak i administrativním apod. Na straně nabídky pak zejména k realizaci úspor z rozsahu a rozmanitosti služeb, přičemž může docházet v rámci takového balíčku k přelévání nákladů (např. nabídka přístupu za symbolickou 1 Kč, zvýhodněné volání do určitého směru apod.).

Při posuzování situace na trhu vycházel Úřad ze zprávy BEREC²⁷ (včetně doporučeného precedentního případu Microsoft). Úřad konstatuje, že na trhu existuje samostatná poptávka po VDTS poskytované v pevném místě, stejně jako po ostatních komponentech nabízených balíčků. Každý z poskytovatelů služeb nabízí VDTS samostatně i s dalšími službami, které však mohou být součástí zvýhodněných balíčků. Na trhu existují průběžné, opakující se, časově omezené zvýhodněné nabídky jednotlivých služeb pro nové i stávající uživatele. Nákup takové zvýhodněné služby může být v některých případech pro uživatele cenově výhodnější než nákup balíčku služeb.

Poskytování některých balíčků obsahujících mobilní služby je omezeno pouze (velkoobchodní) nabídkou mobilních operátorů. Na trhu působí konvergovaný poskytovatel jak mobilních služeb, tak i služeb poskytovaných v pevném místě – společnost O2. Společnosti Vodafone Czech Republic a.s. (dále jen „Vodafone“) a T-Mobile Czech Republic a.s. (dále jen „T-Mobile“) získávají služby poskytované v pevném místě převážně nákupem na relevantních velkoobchodních trzích č. 4 a 5, především od společnosti CETIN. Pro poskytovatele služeb v pevném místě je možno vytvářet nabídku balíčku s mobilními službami a službami poskytovanými v pevném místě díky existenci velkoobchodního trhu mobilních služeb – přístup a původ volání /originace/ ve veřejných mobilních sítích.

Závěr: Na základě dostupných informací Úřad, v souladu s doporučeným postupem ve Vysvětlujícím memorandu, konstatuje, že se nejedná o samostatný trh balíčků služeb. Služby VDTS poskytované ve veřejných telefonních sítích v pevném místě jako součást balíčků tak budou posuzovány jako součást předmětného maloobchodního trhu VDTS poskytované ve veřejných telefonních sítích v pevném místě.

²⁷ BEREC report on impact of bundled offers in retail and wholesale market definition

Závěr a shrnutí k věcnému vymezení maloobchodního trhu

Maloobchodní trh veřejně dostupné telefonní služby zahrnuje služby volání generované účastníky s geografickými a negeografickými čísly, volání z telefonních čísel s přístupovými kódy k neveřejným sítím, z VTA (veřejných telefonních automatů) a mobilních telefonů:

- do vlastní sítě,
- do ostatních národních pevných sítí vč. neveřejných sítí,
- do národních mobilních sítí,
- mezinárodní volání,
- na linky tísňového volání,
- na operátorské služby,
- na informační služby,
- na účet volaného,
- na čísla s vyjádřenou cenou,
- na čísla se sdílenými náklady,
- prostřednictvím virtuálních volacích karet,
- prostřednictvím vytáčeného (dial-up) přístupu k internetu.

VDTS poskytovaná v pevném místě pro koncové uživatele může být zajišťována jak prostřednictvím klasických PSTN sítí a i širokopásmových sítí jako „managed VoIP“, tak i mobilní sítí. Je poskytována na infrastruktuře přístupových sítí v pevném místě vybudované na základě kovového vodiče, optických vláken, koaxiálních kabelů (příp. HFC sítí), bezdrátových přístupových sítí v pevném místě a mobilních sítí (GSM, UMTS, CDMA, a LTE). Trh zahrnuje jak volání uskutečněná nepodnikajícími fyzickými osobami, tak i právníky a podnikajícími fyzickými osobami.

Věcné vymezení velkoobchodního trhu

Úřad pro vymezení velkoobchodního trhu a identifikaci subjektů, kteří působí na daném trhu, zvažoval jednotlivá kritéria:

- existence vlastního přístupu k hlasovým službám,
- existence vlastní ústředny,
- přidělené identifikační číslo sítě (držení vlastního OpID),
- existence smlouvy o propojení,
- přidělené rozsahy telefonních čísel,
- zajištění přenositelnosti,
- cena za terminaci
- existence nepřímého propojení.

Vlastní přístup

Přístupem se pro způsob tohoto vymezení rozumí možnost využívat technické prostředky (síťové prvky, přiřazené prostředky) za účelem poskytování hlasových služeb nebo za účelem využívání těchto služeb. Kritérium není indikátorem originujícího operátora, není podstatné.

Vlastní ústředna

Jedná se o elektronické komunikační zařízení, tedy technické zařízení pro vysílání, přenos, směrování a spojování. Provozování uvedených zařízení jsou podmínkou pro poskytování služeb originace.

Identifikační číslo sítě

Identifikační číslo sítě (OpID) reprezentuje informaci, která může být použita k řízení směrování volání (i na přenesená čísla) a je spolu s kódem síťového směrovacího čísla součástí síťového směrovacího čísla. Přidělení identifikačního čísla sítě a jeho aktivní využívání Úřad považuje za podmínku pro poskytování služeb originace.

Propojení

Propojením se rozumí fyzické a logické spojení veřejných komunikačních sítí za účelem umožnění komunikace uživatelům jednoho podnikatele s uživateli téhož nebo jiného podnikatele. Propojení se zajišťuje na základě písemné smlouvy uzavřené mezi operátory, přičemž operátorem se rozumí podnikatel, který zajišťuje nebo je oprávněn zajišťovat veřejnou komunikační síť nebo přiřazené prostředky. Přidělení identifikačního čísla sítě a uzavřené smlouvy o propojení jsou podmínkou pro poskytování služeb originace.

Rozsahy čísel

Oprávnění k využívání čísel uděluje Úřad (podle § 30 Zákona) podnikateli zajišťujícímu veřejnou komunikační síť nebo poskytujícímu veřejně dostupnou službu elektronických komunikací podle Všeobecného oprávnění²⁸, anebo užívajícímu tuto síť nebo službu. V případě oprávnění k využívání čísel připojených k neveřejným komunikačním sítím je Úřad oprávněn udělit toto oprávnění i právnické osobě, která není výše uvedeným podnikatelem. Oprávnění k využívání čísel tedy není vázáno na vlastnictví komunikační infrastruktury či technických prostředků a není tedy ani indikátorem originujícího operátora.

Přenositelnost telefonních čísel

Podnikatel zajišťující veřejnou komunikační síť nebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací je povinen zajistit, aby každý účastník, který o to požádá, si mohl ponechat své telefonní číslo, popřípadě čísla, z rozsahu číslovacího plánu, nezávisle na podnikateli, který službu poskytuje, v případě geografických telefonních čísel na určeném území a v případě negeografických telefonních čísel kdekoli na území státu. Tato povinnost se ovšem neexistuje na přenositelnost telefonních čísel mezi veřejnou pevnou a veřejnou mobilní komunikační sítí.

²⁸ § 10 odst. 1 písm. b) Zákona

Za povinnost originujícího operátora lze tedy považovat povinnost realizovat přenositelnost vlastních čísel a zabezpečit i přenositelnost čísel jiných poskytovatelů VDTs, využívajících jeho OpID na základě Zákona²⁹. Úřad nepovažuje přenositelnost telefonních čísel za kritérium pro poskytování služeb originace ve VTS, jelikož se jedná o povinnost každého podnikatele zajišťující veřejnou komunikační síť nebo poskytující veřejně dostupnou službu elektronických komunikací.

Cena za terminaci

Je vztažena k povinnostem na terminačním trhu. Jako cena za terminaci jak v pevných, tak mobilních sítích jsou označeny ceny, které platí operátor směřující provoz do sítě jiného operátora za účelem ukončení volání v této síti tomuto operátorovi. Služby ukončení volání (terminace) v jednotlivých veřejných telefonních sítích jsou specifické tím, že ukončit volání může pouze ten operátor, v jehož síti se volané telefonní číslo nachází. Toto kritérium není indikátorem originujícího operátora.

Nepřímé propojení

Nepřímým propojením se rozumí propojení dvou veřejných komunikačních sítí prostřednictvím veřejné komunikační sítě třetího podnikatele zajišťujícího veřejnou komunikační síť. Toto kritérium nemá pro služby originace vypovídající hodnotu, na vlastní originaci tak nemá vliv. Podniky nepřímo propojené, které nemají aktivní OpID (na úrovni referenční databáze čísel – tzv. RDČ) pro směrování volání pro služby originace, nepůsobí na vymezeném trhu.

Vybraná kritéria pro poskytovatele služeb originace ve veřejné telefonní síti v pevném místě

Na základě vyhodnocení výše uvedených kritérií Úřad dospěl k závěru, že poskytovatel služeb na předmětném relevantním trhu splňovat následující předpoklady. Musí disponovat:

- vlastní ústřednou,
- aktivním (využívaným pro směrování) identifikačním číslem sítě,
- propojením.

Služby na velkoobchodním trhu originace

Úřad dále analyzoval služby na velkoobchodním trhu originace dle specifikovaných druhů maloobchodních volání uvedených ve věcném vymezení maloobchodního trhu a zjišťoval odlišnosti v poskytování služeb z hlediska provozních a finančních toků.

Služby na velkoobchodním trhu originace Úřad na základě specifik provozních a finančních toků rozdělil do těchto základních skupin:

- originace volání na účastnická čísla geografická i negeografická,
- originace volání na účet volaného,

²⁹ Povinnost poskytovat službu přenositelnosti čísel vychází z § 34 Zákona a Opatření obecné povahy č. OOP/10/07.2005-3

- originace volání na čísla služeb se sdílenými náklady,
- originace volání – služby virtuálních volacích karet,
- originace prostřednictvím služby CS/CPS,
- originace pro volání ke službě vytáčeného (dial-up) přístupu k internetu.

Volání na účastnická čísla geografická i negeografická zahrnuje volání na účastnická čísla do vlastní pevné sítě, dále volání na účastnická čísla do ostatních národních pevných sítí, volání do národních mobilních sítí a mezinárodní volání. V tomto případě hradí cenu za volání volající. Provozní a finanční tok je shodný.

U originace na účet volaného volající neplatí cenu za volání na tzv. bezplatná čísla (freephone čísla 800). Náklady na volání nese poskytovatel služby na těchto číslech. Poskytovatel přístupu k síti dostává uhrazenou cenou v rámci velkoobchodního vztahu s propojeným operátorem nebo přímo od poskytovatele služby na čísle 800, pokud je umístěno v síti poskytovatele přístupu.

Mezi volání na čísla služeb se sdílenými náklady je řazeno volání na čísla 840/841/848/844 (přístupové kódy ke službě elektronických komunikací). Volající platí službu pouze částečně.

Virtuální volací karty (VCC) lze použít pro volání v rámci České republiky nebo do zahraničí. Mohou přinášet cenové úspory za telefonování. Jedna z takto poskytovaných služeb je např. služba poskytovaná pomocí předplaceného účtu SmartCall, která umožňuje volání z jakékoliv pevné linky, včetně VTA (veřejných telefonních automatů). Po vytočení přístupového čísla 822 XXX XXX se zadá PIN a poté následně volané číslo. Originující operátor dostává zapláceno v rámci velkoobchodního vztahu od poskytovatele služeb VCC.

Služba vytáčeného (dial-up) přístupu k internetu využívá PSTN síť, která byla nejstarším přenosovým médiem pro přístup k síti internet. Technologie, i když ve velmi omezené míře, se využívá dosud. V praxi proces spojení probíhá tak, že před tím, než dojde k samotnému připojení k síti internetu, dochází po volbě telefonního čísla daného ISP (internet service providera) ke krátké komunikaci, při které se modemy dohodnou na vzájemně podporovaných komunikačních protokolech a rychlostech, poté je spojení sestaveno a dochází k přenosu dat. Po ukončení přenosu dojde k rozpojení sestavené komunikační cesty. Rychlost stahování dat při spojení „dial-up“ činí pouze do 56 kbit/s. Volající platí poskytovateli služby přístupu k Internetu. Originující operátor, v případě, že je odlišný od poskytovatele služby přístupu k Internetu dostává zapláceno v rámci velkoobchodního vztahu cenu za originaci.

Specifickým případem je i služba volání prostřednictvím volby a předvolby operátora (CS/CPS). V tomto případě si uživatel zvolil jiného poskytovatele maloobchodní VDTS v PSTN přístupové síti než je jeho poskytovatel přístupu k veřejné telefonní síti v pevném místě. Originující operátor – poskytovatel služby CS/CPS nezaplatňuje volání u zákazníka, ale dostává zapláceno v rámci velkoobchodního vztahu cenu za originaci. Poskytování služby představuje na velkoobchodním trhu rovněž odlišné provozní a finanční toky.

Závěr a shrnutí vymezení relevantního trhu

Relevantní trh zahrnuje tu část přenosu volání z koncového bodu sítě³⁰ po první ústřednu nebo jiné obdobné zařízení, na kterém je poskytován přístup a propojení ve veřejných telefonních sítích, přičemž ústřednou se rozumí místní nebo tranzitní ústředna nebo jiné obdobné zařízení, ve kterém jsou sítě propojeny, a v jehož přístupové oblasti se nachází koncový bod veřejné telefonní sítě³¹. V souladu s definicí tohoto relevantního trhu je za původ volání považován pouze takový případ, kdy se jedná o VDTS³².

Jedná se o službu elektronických komunikací určenou výhradně pro podnikatele zajišťující veřejně dostupné sítě a poskytující VDTS. Do trhu je zahrnuta i VDTS poskytovaná vertikálně integrovaným operátorem jako tzv. samozásobení (self-supply), to je volání do vlastní sítě.

Pro poskytování VDTS lze použít kromě klasické přístupové sítě s účastnickým kovovým vedením také např. optické sítě, televizní kabelové rozvody, jakož i jiné bezdrátové přístupové sítě v pevném místě, ale také mobilní sítě.

Služba původu volání (originace) poskytovaná na velkoobchodní úrovni zahrnuje veškerá volání na geografická a negeografická telefonní čísla v rámci České republiky i do zahraničí.

Úřad zkoumal dané vymezení trhu z hlediska možných substitutů na straně poptávky a nabídky a konstatoval, relevantní trh původu volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě obsahuje jak VDTS v pevném místě, tak i mobilní a VoIP služby.

Územní vymezení

Rozhodující většina podnikatelů neomezuje svoji nabídku služeb originace ve veřejné telefonní síti v pevném místě na vybrané regiony, ale nabízí služby plošně na území celé České republiky.

Každý podnikatel poskytující původ volání ve veřejné telefonní síti v pevném místě nebo mobilní síti uplatňuje vůči uživatelům stejné ceny a soutěžní podmínky jsou na celém území České republiky dostatečně homogenní. Služby tedy nejsou nabízeny v jednotlivých regionech za zřetelně odlišitelných podmínek.

Úřad proto došel k závěru, že územním vymezením relevantního trhu je území celé České republiky.

³⁰ Koncovým bodem sítě je dle Zákona fyzický bod, ve kterém je účastníkovi poskytován přístup k veřejné komunikační síti; v případě sítí zahrnujících komutaci nebo směrování je tento bod určen konkrétní síťovou adresou, která může být spojena s číslem nebo jménem účastníka.

³¹ Veřejnou telefonní síti se dle Zákona rozumí síť elektronických komunikací, která slouží k poskytování veřejně dostupných telefonních služeb, a která umožňuje mezi koncovými body sítě přenos mluvené řeči, jakož i jiných forem komunikace, jako je faksimilní a datový přenos.

³² Veřejně dostupnou telefonní službou se dle Zákona rozumí veřejně dostupná služba elektronických komunikací umožňující přímo nebo nepřímo uskutečňování národních nebo mezinárodních volání.

Časové vymezení

S ohledem na charakter vymezeného trhu se nepředpokládá významná změna v jeho vývoji, proto je časový rámec pro analýzu vymezen obdobím tří let. Současně bude Úřad průběžně monitorovat vývoj na tomto relevantním trhu, a pokud by došlo k zásadní změně směřování vývoje trhu v neprospěch rozvoje hospodářské soutěže, je Úřad oprávněn přistoupit k opětovné ex-ante regulaci.

3. Test tří kritérií na definovaném trhu

Úřad provedl posouzení níže uvedených tří kritérií pro vymezený trh – původ volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě s cílem prověřit, zda se i nadále jedná o relevantní trh a zda tedy lze v národních podmínkách České republiky oprávněně uplatnit, v souladu s § 51 Zákona, regulaci ex ante.

Komise v Doporučení o relevantních trzích uvádí nutnost použít pro identifikaci relevantního trhu, který není uveden v Doporučení o relevantních trzích test tří kritérií. To znamená, že pouze trh, na kterém Úřad prokáže, že jsou kumulativně splněna tři kritéria, lze považovat za relevantní a vhodný pro uložení ex-ante regulace, pokud se na něm následně prokáže existence SMP. Je proto potřeba prokázat naplnění následujících kritérií:

- a. přítomnost velkých a trvalých překážek vstupu na trh,
- b. struktura trhu nesměřuje v příslušném časovém úseku k účinné hospodářské soutěži,
- c. uplatňování práva hospodářské soutěže samo o sobě dostatečně neřeší dotčené(á) selhání trhu.

V případě, že není prokázáno splnění jednoho nebo více kritérií nelze trh označit z pohledu regulace ex ante za relevantní a uplatnit na něm regulaci podle § 51 Zákona. Při hodnocení Úřad vycházel zejména z metodiky uvedené v části B) a opatření obecné povahy č. OOP/1/04.2015-2 Doporučení a podkladů ERG³³.

3.1 Kritérium č. 1 – Přítomnost velkých a trvalých překážek vstupu na trh

V rámci tohoto kritéria jsou jako významné hodnoceny zejména dva druhy překážek vstupu

- strukturální překážky,
- právní nebo regulační překážky.

Strukturální překážky vstupu vyplývají z velikosti vstupních nákladů nebo povahy poptávky, které vytvářejí asymetrické podmínky mezi současnými a novými soutěžiteli a brání novým soutěžitelům ve vstupu na trh nebo jim ho ztěžují. Za strukturální překážku je například považována situace, kdy je trh charakterizován podstatnými úsporami z rozsahu či sortimentu, kapacitními omezeními a vysokými počátečními investičními náklady. Související strukturální překážky mohou také existovat tam, kde poskytování služby vyžaduje část sítě, kterou nelze technicky replikovat nebo ji lze replikovat pouze za cenu nevhodnou pro soutěžitele.

Právní nebo regulační překážky vyplývají z legislativních, administrativních nebo jiných opatření, která mají vliv na podmínky vstupu a/nebo postavení operátorů na relevantním trhu. Právní nebo regulační překážky, které budou s velkou mírou pravděpodobnosti odstraněny ve

³³ ERG Report on Guidance on the application of the three criteria test, str. 10

lhůtě časového vymezení trhu, nejsou považovány za překážku vstupu na trh ve smyslu splnění tohoto kritéria. Příkladem regulační překážky je stanovení konečného počtu podnikatelů, kteří mají přístup ke kmitočtovému spektru. Může jím být i regulace cen nebo jiná cenová opatření, které negativně ovlivňují ziskovost při poskytování služeb na souvisejících trzích a tím i motivaci podniků ke vstupu na posuzovaný trh.

3.1.1 Strukturální překážky

Úřad pro hodnocení strukturálních překážek vstupu na trh hodnotí, v souladu s dokumentem ERG³⁴, následující kritéria:

- kontrola infrastruktury nepadno duplikovatelné,
- vysoké počáteční investiční náklady,
- úspory z rozsahu a úspory ze sortimentu.

Kontrola infrastruktury nepadno duplikovatelné

Vzhledem k územnímu vymezení trhu posoudí Úřad infrastrukturu v rámci celé ČR. V ČR na vymezeném trhu působí 538 podnikatelů nabízejících VDTS. Nicméně nejsou to podnikatelé disponující infrastrukturou v pevném místě nebo v mobilní síti napříč celou ČR. Rozhodující část infrastruktury v pevném místě, která pokrývá téměř celé území ČR, vlastní po dobrovolné separaci nově vzniklá společnost CETIN. U mobilních sítí se jedná o 4 síťové operátory – O2, T-Mobile a Vodafone disponující frekvencemi pro síť 2G, 3G a 4G a Air Telecom pro síť 2G.

Úřad považuje za rozhodující zejména vlastnictví přístupové sítě v takovém rozsahu, který nelze na trhu alternativními soutěžiteli vybudovat (duplikovat). Na trhu není prostor pro budování další paralelní (duplicitní) infrastruktury srovnatelných parametrů, neboť vynaložení takových investic by nezajišťovalo jejich ekonomickou návratnost. Pokud jsou v České republice budovány přístupové sítě, jsou spíše lokálního významu. To by naznačovalo, že společností CETIN může jednat nezávisle na svých konkurentech.

Alternativní operátoři budují tyto lokální sítě jen v oblastech, kde je to pro ně ekonomicky rentabilní. Nové sítě se tedy vyplatí budovat pouze v provozně atraktivních lokalitách. V těchto oblastech budují sítě především poskytovatelé kabelových televizí, jako je např. společnost UPC, nebo dochází k budování optických sítí lokálních poskytovatelů služeb.

Nedisponibilita vlastní přístupové sítě pro poskytování služeb na tomto segmentu může být nahrazena využitím velkoobchodních služeb LLU, bitstream, eventuálně komerční nabídkou WLR³⁵. Přičemž poskytování služeb na bázi velkoobchodní nabídky LLU může být omezeno vzhledem k nákladům nutným na kolokaci, jejichž návratnost vyžaduje vyšší koncentraci zákazníků.

U mobilních sítí zase platí, že frekvence drží síťoví operátoři. Základní sítě pro poskytování mobilních hlasových služeb jsou v současnosti GSM sítě. Pokrývají zhruba 99 – 100 % obyvatelstva, což představuje v zásadě plné pokrytí. Obdobná míra pokrytí GSM sítěmi se vztahuje i na území (94 – 98 %). Ovšem nedostatek frekvencí jako vzácného zdroje nepředstavuje bariéru vstupu dalším poskytovatelům mobilních služeb. Poskytovat mobilní služby na velkoobchodním trhu nemusí jen operátoři, kteří vlastní, nebo jinak disponují fyzickou

³⁴ ERG Report on Guidance on the application of the three criteria test.

³⁵ Alternativní operátor se službou WLR kupuje od svého velkoobchodního partnera zpravidla i služby jako CS/CPS.

infrastrukturou (MNO), ale i operátoři v roli MVNE³⁶, kteří nabízejí služby MVNO³⁷, avšak sami je nejdříve musí nakoupit od MNO (nebo MNE³⁸). MVNE působící na velkoobchodním trhu jsou při poskytování služeb do značné míry závislí na podmínkách sjednaných pro nákup služeb od MNO a jejich vliv na rozvoj plnohodnotné soutěže na relevantním trhu je tak relativně omezený. I tak ale mohou ovlivňovat podmínky na velkoobchodním trhu a usnadňovat tak vstup novým MVNO na maloobchodní trh.

Závěr: Na základě výše zmíněného Úřad konstatuje, že kontrola infrastruktury může být vzhledem k omezeným přírodním zdrojům u mobilních sítí a nesnadno duplikovatelné celoplošné přístupové sítě pro nově vstupující operátory na obou úrovních trhu významnou a trvalou překážkou vstupu na trh. Ovšem díky možnostem využití velkoobchodních služeb LLU, bitstream, WLR a velkoobchodních komerčních nabídek ze strany MNO pro vstup MVNE má Úřad za to, že kritérium kontrola infrastruktury nesnadno duplikovatelná nelze považovat za významnou a trvalou překážku vstupu na trh.

Vysoké počáteční investiční náklady

Obecně platí, že vstup na maloobchodní, či velkoobchodní trh elektronických komunikací je spojen s vysokými počátečními investičními náklady a to především na vybudování samotné sítě. V situaci, kdy je poptávka na maloobchodním trhu již saturována, je navíc návratnost vynaložených investic podmíněna úspěšností při získávání zákazníků konkurenčních operátorů. To vyžaduje nejen nabídku kvalitních a konkurenceschopných služeb, ale i značné marketingové náklady na jejich propagaci. Celkově tak lze tento typ vstupu na trh elektronických komunikací považovat za kapitálově (investičně) náročný.

Velkoobchodní originace je poptávána alternativními operátory kteří nemají vlastní síť společně s dalšími službami jako je tranzit a terminace volání, tak aby mohli nabízet maloobchodní hlasové služby. CS/CPS v kombinaci s velkoobchodními přístupovými službami jako je WLR umožňuje alternativním operátorům postavit maloobchodní nabídku pomocí přístupu a originace. Přímá alternativa k nákupu velkoobchodní originace volání služeb je získat přímé spojení ke koncovému uživateli a to buď prostřednictvím vybudování přístupové sítě ke koncovým zákazníkům, nebo pronájem již zavedených přístupových sítí jako např. LLU nebo bitstream. U CS/CPS lze dlouhodobě pozorovat jasný pokles. Popularita CS/CPS služeb dosáhla vrcholu v letech 2003-2005 a od té doby je na ústupu. Pokles CS/CPS poptávky může být dán v současnosti zvyšující se nabídkou VoIP řešení od alternativních poskytovatelů. Díky fix-mobil substituci mohou alternativní operátoři vstupující na maloobchodní mobilní trh ve formě MVNO pak již na velkoobchodním trhu nakupují služby s definovanými parametry od MNO či MVNE a jejich vstupní investice jsou relativně zanedbatelné³⁹. Další, časově omezenou, možnost pro nové subjekty na mobilním trhu je národní roaming⁴⁰.

³⁶ Mobile Virtual Network Enabler – operátor, který nevládní mobilní radiovou přístupovou síť ani neuzavírá smlouvy s účastníky, ale tvoří nejčastěji prostředníka mezi MNO a MVNO.

³⁷ Mobile Virtual Network Operator - virtuální mobilní operátor, který nabízí mobilní hlasové a datové služby pod svým jménem či obchodní značkou (Branded Reseller), svým koncovým zákazníkům. Využívá k tomu síť či služby svého hostitelského operátora.

³⁸ Mobile Network Enabler – obdoba MNO, ale bez vlastních smluv s účastníky, působí pouze na velkoobchodní úrovni.

³⁹ Relativně zanedbatelné k výši investičních nákladů na vstup síťových operátorů, kteří musí investovat jak do budování vlastní sítě (buď mobilní či pevné) sítě a tak jejich náklady na vstup se pohybují v řádu miliard Kč, zatímco náklady na vstup alternativních operátorů, kteří využívají síť síťového operátora od stovek tisíc či jednotek milionů Kč v přepravech a service providerů až po desítky či například max. stovky milionů Kč v případě plnohodnotného (full) MVNO. Investiční náklady alternativních operátorů jsou ovlivněny také plánovaným objemem poskytovaných služeb, pro které se dimenzuje potřebné kapitálové vybavení a rovněž stávajícím vybavením zájemců o vytvoření alternativního operátora, kdy lze očekávat, že operátoři již působící na jiných trzích elektronických komunikací mohou pro vytvoření alternativního operátora využít své stávající IT (např. úpravou a rozšířením billingového systému).

⁴⁰ Povinnost současných MNO vyplývající z aukce kmitočtů pustit do své sítě nového operátora.

Závěr: Na základě výše uvedeného Úřad konstatuje, že mohou existovat vysoké počáteční investiční náklady spojené se vstupem na trh přístupu. Nicméně díky existenci velkoobchodních služeb LLU, bitstream, WLR a díky velkoobchodního trhu mobilních služeb pro MVNO, popřípadě národního roamingu má Úřad za to, že kritérium vysoké počáteční investiční náklady nelze považovat za významnou a trvalou překážku vstupu na trh.

Úspory z rozsahu a sortimentu

Pro síťová odvětví je charakteristické, že jsou podmíněny vysokými fixními a nízkými variabilními náklady, přičemž průměrné náklady s rostoucím objemem provozu (produktu) klesají. Dochází tak k poklesu nákladů na jednotku provozu (produktu), a tím je dosahováno tzv. úspor z rozsahu.

Úspory z rozsahu zavedených operátorů obecně působí jako překážka vstupu na trh pro nové poskytovatele. Lze usuzovat, že vytvoření vlastní dostatečně velké zákaznické základny, by nově vstupujícímu subjektu trvalo několik let a po tuto dobu by bylo možné očekávat asymetrické úspory z rozsahu. Zde však je daná možnost rozložit vstupní investice do delšího časového období (posun po žebříčku investic) a využít velkoobchodních služeb LLU, bitstream, či komerční nabídku WLR. U mobilních služeb lze využít velkoobchodní trh mobilních služeb pro MVNO.

Snížením průměrných nákladů na výrobu dvou nebo více produktů za použití společné infrastruktury nebo správy provozních a zákaznických systémů je dosaženo tzv. úspor ze sortimentu. Toto vede k vyšší efektivitě a posilování tržní síly jak zavedených, tak nových subjektů na trhu. Tento argument lze doložit snahou mnoha subjektů na trhu nenabízet jen služby elektronických komunikací v pevném místě, ale rovněž i mobilní služby a televizní vysílání.

Závěr: Nízké úspory z rozsahu by mohly být pro nově vstupujícího zmírněny využitím velkoobchodních služeb LLU, bitstream, komerční nabídkou WLR. Význam úspor z rozsahu by však pro nově vstupujícího MNO byl zmírněn možností využívat národní roaming. Pro mobilní virtuální poskytovatele na maloobchodních služeb pak platí, že ke vstupu na (maloobchodní i velkoobchodní) trh nepotřebují vysoké investiční náklady a zpravidla nakupují na velkoobchodě jen takový objem služeb, který mohou na maloobchodě okamžitě prodat. Dále platí, že všichni podnikatelé na trhu mohou poskytovat více služeb elektronických komunikací a tedy realizovat úspory ze sortimentu. Úřad tak za současných podmínek nepovažuje úspory z rozsahu a sortimentu za významnou překážku vstupu na vymezený velkoobchodní trh.

Závěr ke strukturálním překážkám: Z výše uvedeného Úřad konstatuje, že vzhledem k postupující fixně-mobilní substituci, dostupnosti velkoobchodních přístupových produktům (LLU a bitstream), rostoucímu pronikání VoIP služeb na trhu neexistují takové strukturální překážky, které by znemožňovaly vstup na tento relevantní trh.

3.1.2 Právní a regulační překážky

Právní a regulační překážky vstupu jsou charakterizovány jako překážky, které nejsou založeny na hospodářských podmínkách, ale vyplývají z legislativních, administrativních nebo jiných státních opatření, která mají přímý vliv na podmínky vstupu a/nebo postavení operátorů na relevantním trhu. Právní nebo regulační překážky, které lze odstranit v určitém časovém horizontu (dle časového vymezení trhu), nejsou považovány Úřadem za překážky vstupu na trh.

Za příklad právních nebo regulačních překážek je považována⁴¹ například regulace cen nebo jiná cenová opatření uložená podnikům, která mají dopad nejen na vstup ale i na postavení podniku na trhu.

Za právní a regulační překážky vstupu je považováno zejména zkoumání následujících indikátorů⁴²:

- potřeba získání licence nebo jiného oprávnění pro podnikání na trhu,
- vliv sektorové regulace uplatněné na souvisejících trzích.

Potřeba získání licence nebo jiného oprávnění pro podnikání na trhu

V podmínkách České republiky není od roku 2005 vstup na trh elektronických komunikací licencován. Podnikatel pouze provádí oznámení o zahájení, změně, přerušení, nebo ukončení činnosti elektronických komunikací do evidence podnikatelů, která je pro poskytovatele služeb v elektronických komunikacích obdobou k živnostenskému oprávnění. Tento způsob oznamování nepovažuje Úřad za překážku vstupu.

Závěr: Na základě výše uvedeného nepovažuje Úřad potřebu získání licence nebo jiného oprávnění pro podnikání na trhu za překážku vstupu na velkoobchodní i související maloobchodní trh.

Vliv sektorové regulace uplatněné na souvisejících trzích

Za regulační překážku vstupu na maloobchodní potažmo velkoobchodní trh je možné v případě některých specifických subjektů považovat sektorovou regulaci velkoobchodních cen za terminaci volání v pevných a mobilních sítích. V případě nových a rozvíjejících se operátorů však spíše platí, že objem provozu terminovaného v sítích ostatních operátorů převyšuje objem provozu terminovaného ve vlastní síti a nižší cena za terminaci stanovená Úřadem ve výši účelně a efektivně vynaložených nákladů tak menším operátorům vstup na velkoobchodní trh usnadňuje. Naopak jako regulační bariéru vstupu je v případě potenciálních mobilních operátorů možno hodnotit regulaci cen mezinárodního roamingu. Přestože tato regulace není překážkou vstupu sama o sobě a je uplatněna na všechny subjekty (mobilních operátorů) na trhu, lze očekávat její dopad na očekávanou výši zisku nových subjektů po vstupu na trh a tedy i úvahy o samotném vstupu na trh. Za další sektorovou regulaci lze považovat regulaci na relevantních trzích č. 4⁴³, 5⁴⁴ a 6⁴⁵. Jedná se především o velkoobchodní nabídky bitstream a LLU, které umožňují novým operátorům vstoupit na vymezený trh a nabízet své služby na širokopásmových přípojkách.

Závěr: Na základě výše uvedeného nepovažuje Úřad vliv sektorové regulace za překážku vstupu na trh. Odrazujícím účinkem může v případě některých potencionálních mobilních operátorů působit cenová regulace mezinárodních roamingových služeb, která může snižovat ziskovost při poskytování služeb a tedy i motivaci služby poskytovat (resp. motivaci vstoupit na trh). Naopak nově vstoupivší operátoři mohou těžit z regulace cen za terminaci

⁴¹ Čl. 13 Doporučení.

⁴² ERG Report on Guidance on the application of the three criteria test, str. 11

⁴³ Trh č. 4 – velkoobchodní (fyzický přístup k infrastruktuře sítě (včetně sdíleného nebo plného zpřístupnění účastnického vedení) v pevném místě

⁴⁴ Trh č. 5 – velkoobchodní širokopásmový přístup v sítích elektronických komunikací

⁴⁵ Trh č. 6 – velkoobchodní koncové segmenty pronajatých okruhů bez ohledu na technologii použitou k zajištění pronajaté nebo vyhrazené kapacity

a regulace velkoobchodních přístupových trhů (LLU a bitsream). Tato regulace může jejich vstup na relevantní trh usnadnit.

Závěr ke kritériu č. 1: Úřad konstatuje, že první kritérium není splněno. Na vymezeném velkoobchodním trhu neexistují v České republice významné a trvalé překážky vstupu na trh.

3.2 Kritérium č. 2 – Struktura trhu nesměřuje v příslušném časovém úseku k účinné hospodářské soutěži

Cílem druhého kritéria je posoudit, zda struktura vymezeného trhu není takové povahy, která jej, i přes prokázanou existenci významných a trvalých překážek vstupu⁴⁶, předurčuje k rozvoji účinné hospodářské soutěže v příslušném časovém období.

Řádné vyhodnocení druhého kritéria tedy předpokládá naplnění kritéria prvního. Protože však Úřad při hodnocení prvního kritéria nedospěl k závěru, že vstupu na velkoobchodní trh brání významné a trvalé překážky, lze druhé kritérium vyhodnotit toliko „pro úplnost“, a to posouzením, zda další charakteristiky trhu (viz níže) napomáhají (urychlují) jeho rozvoj směrem k účinné hospodářské soutěži (k tomu rozvoji je však předurčen již na základě závěrů hodnocení prvního kritéria).

Zkoumání druhého kritéria Úřad zaměřil výhledově, tzn., že analyzoval předpokládaný vývoj trhu z hlediska vymezeného časového rámce. Přitom Úřad posuzoval v souladu s Doporučením o relevantních trzích nikoli to, zda v daném časovém rámci bude skutečně dosaženo účinné hospodářské soutěže, nýbrž zda existují jednoznačné důkazy svědčící o tom, že se trh v rámci sledované doby chová dynamicky, a že je tedy předpoklad dosažení účinné hospodářské soutěže, aniž by bylo třeba daný trh regulovat ex ante.

Úřad v rámci tohoto kritéria, v souladu s dokumentem ERG⁴⁷, postupně hodnotil níže uvedené parametry. Ty jsou do značné míry obdobné s parametry vyhodnocovanými v rámci samotné analýzy úrovně konkurenčního prostředí a hledání podniku s významnou tržní silou. Cílem je zhodnotit, zda i přes překážky vstupu na trh (které však Úřad nenalezl) existuje potenciál pro rozvoj hospodářské soutěže na vymezeném trhu.

Vyhodnocovaná kritéria:

- tržní podíl a jeho vývoj,
- vývoj cen,
- vývoj trhu
- bariéry růstu,
- překážky přechodu účastníků mezi poskytovateli služeb,
- potenciální konkurence.

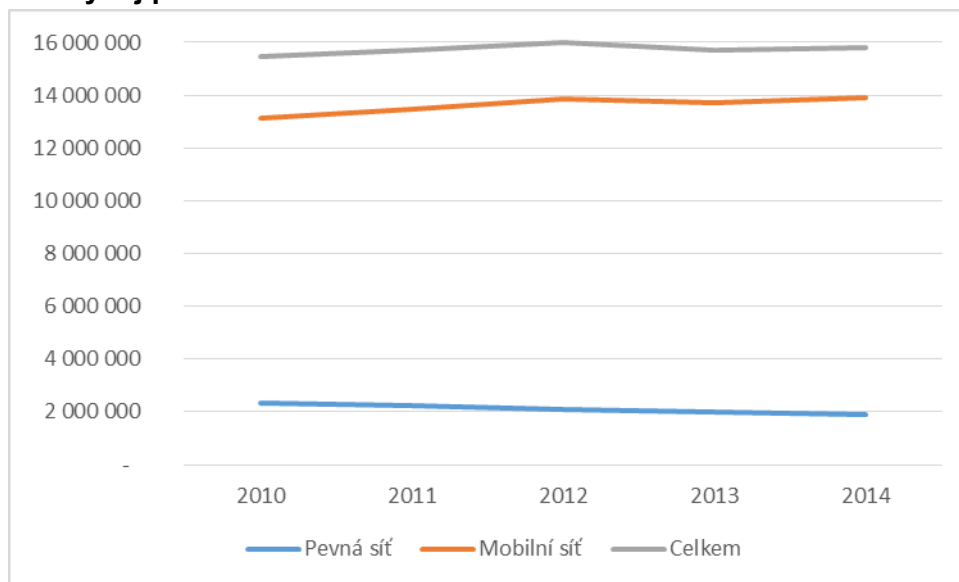
⁴⁶ Viz např. recitál 15 na str. 3 [Doporučení](#), ve kterém EK uvádí, že i když se trh vyznačuje velkými překážkami vstupu, mohou jiné strukturální faktory na tomto trhu znamenat, že trh stále směřuje k tomu, aby se stal účinně konkurenčním v příslušném časovém období.

⁴⁷ ERG Report on Guidance on the application of the three criteria test

Tržní podíl a jeho vývoj

Úřad vyhodnotil vývoj velkoobchodního a souvisejícího maloobchodního trhu, trendy a tržní podíly za účelem posouzení současné situace a predikce budoucího vývoje trhu. Níže uvedený graf ukazuje vývoj počtu uživatelů VDTS. U služeb v pevné síti se jedná o účastnické stanice a u mobilních služeb o počet SIM karet.

Graf č. 6: Vývoj počtu uživatelů VDTS

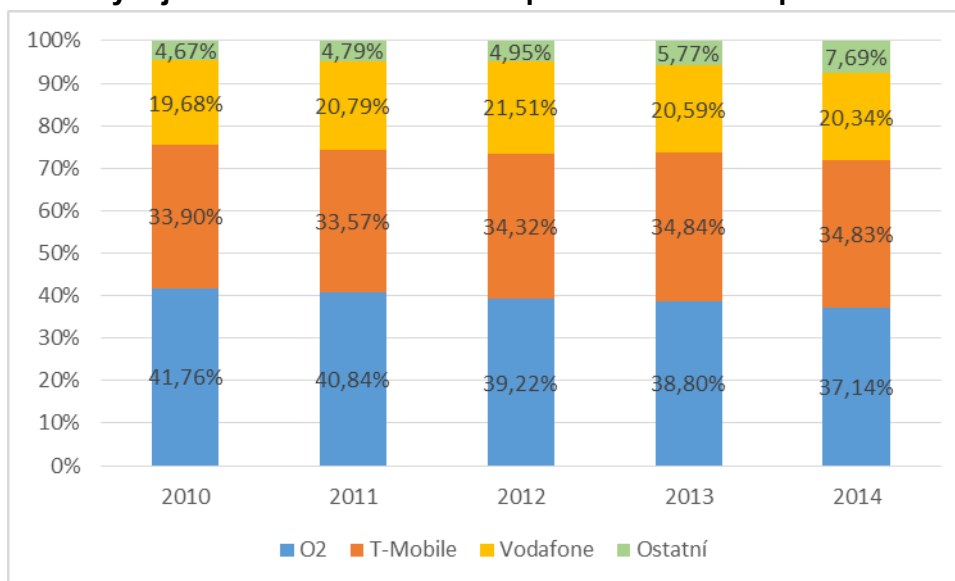
Zdroj: ČTÚ (ESD)

Od roku 2010 dochází k mírnému poklesu počtu účastnických stanic. Penetrace na 100 obyvatel klesla z 22,3 % v roce 2010 na 17,9 % v roce 2014. U mobilních služeb dochází k mírnému růstu počtu aktivních SIM karet, což lze považovat i za důsledek rozšíření nabídky služeb od nově vstupujících subjektů – MVNO⁴⁸. Penetrace SIM karet v České republice se pohybovala v roce 2014 na 132 %, což odpovídá průměru EU – 131,6 %.

Níže je uveden maloobchodní tržní vývoj podílů na základě počtu uživatelů VDTS.

⁴⁸ Ke konci roku 2014 působí na mobilním trhu 119 MVNO/MVNE.

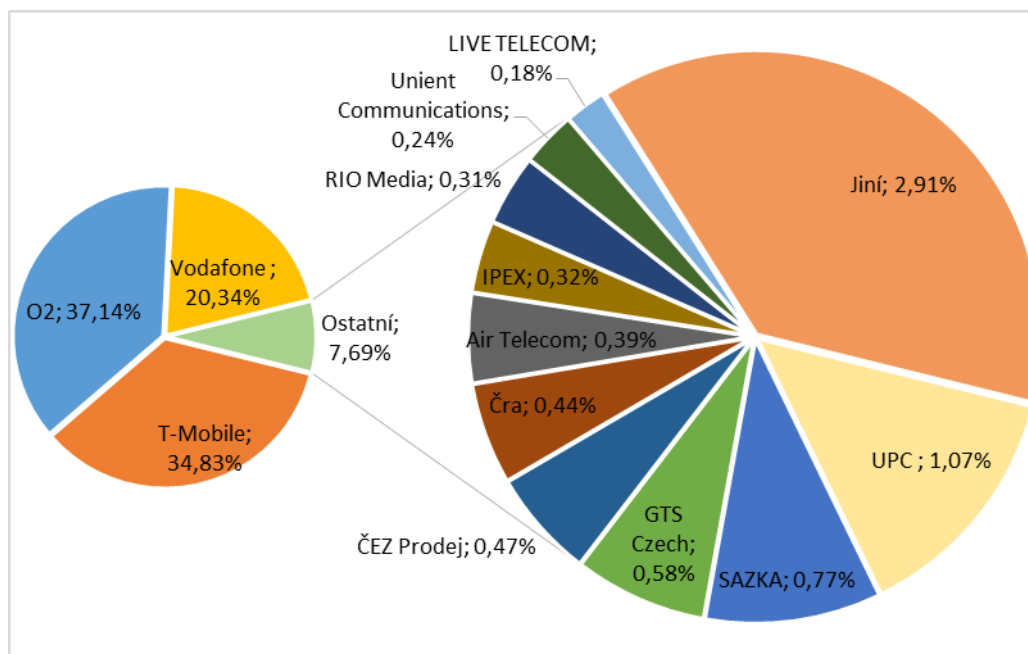
Graf č. 7: Vývoj maloobchodních tržních podílů na základě počtu uživatelů VDTS

Zdroj: ČTÚ (ESD)

Podíl účastníků společnosti O2 dlouhodobě klesá jak v segmentu pevných linek, kvůli poklesu přípojek, resp. účastnických stanic, tak i v segmentu mobilní sítě. Za pět let klesl počet uživatelů VDTS u O2 o 9 %. V roce 2010 měla společnost O2 takřka 42 % podíl na trhu. Ke konci roku 2014 už tento podíl činil 37, %. Naproti tomu roste podíl ostatním hráčům především malým alternativním operátorům na trhu.

Graf č. 8: Tržní podíly na maloobchodním trhu podle počtu účastníků VDTS k 31. 12. 2014

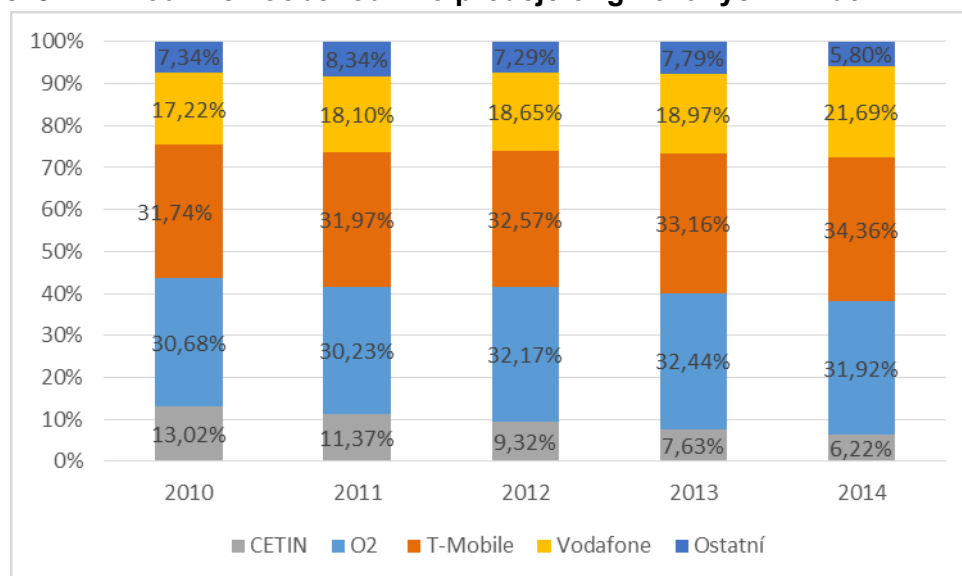

Zdroj: ČTÚ (ESD)

Úřad dále analyzoval tržní podíly z hlediska velkoobchodního prodeje originovaných minut, do kterého dle věcného vymezení patří i samozásobení (self-supply). Zde je potřeba zmínit, že díky dobrovolné separaci společnosti O2 tak na velkoobchodním trhu původu volání ve veřejných mobilních telefonních sítích působí společnost O2 a na velkoobchodním trhu původu volání ve veřejných sítích poskytovaných v pevném místě společnost CETIN.

S poklesem účastnických stanic v pevném místě klesají i originované minuty, tento trend je vidět právě u společnosti CETIN, která působí jen na trhu služeb v pevném místě. Stejný propad je vidět u skupiny ostatních, ve které jsou též jen společnosti působící na trhu v pevném místě. Naproti tomu se zvyšuje podíl tří mobilních síťových operátorů, především společnosti Vodafone, díky boomu mobilních virtuálních operátorů.

Graf č. 9: Podíl velkoobchodního prodeje originovaných minut

Zdroj: ČTÚ (ESD)

Závěr: Úřad očekává, že na maloobchodním trhu bude docházet k dalšímu růstu poskytovatelů služeb jak v pevném místě, tak mobilních služeb, kteří budou mít pozitivní vliv na konkurenční tlak na velkoobchodním trhu. Kritérium tržních podílů tak hovoří ve prospěch hypotézy o dalším rozvoji konkurence na maloobchodním trhu.

Vývoj cen

Někteří poskytovatelé VDTS v pevném místě si stále účtují cenu za přístup k VTS, resp. někdy označovanou za používání hlasových služeb. Tento trend je však již na ústupu. Operátoři nabízejí tarify, které obsahují volné minuty a cena za přístup je již obsažena v tomto paušálu (měsíční ceně). Stejně tak poskytovatelé služeb VoIP si účtují převážně měsíční ceny, které již zahrnují „volné“ minuty, tedy minuty, které již nejsou samostatně zpoplatňované.

Na rozdíl od služeb v pevných sítích se u mobilních služeb neplatí cena za přístup k mobilní síti zvlášť, ale cena za přístup k mobilní síti je již obsažena v cenách volání.

Pro posouzení dlouhodobého vývoje cenové hladiny na maloobchodním trhu uvádí Úřad v tabulce č. 2 vývoj průměrného maloobchodního výnosu⁴⁹ za 1 minutu volání v období let 2010 - 2014. Z tabulky vyplývá, že od roku 2010 dochází k významnému poklesu průměrného výnosu. Průměrný maloobchodní výnos za minutu volání se v roce 2014 pohyboval na úrovni 53,30 % ceny z roku 2010.

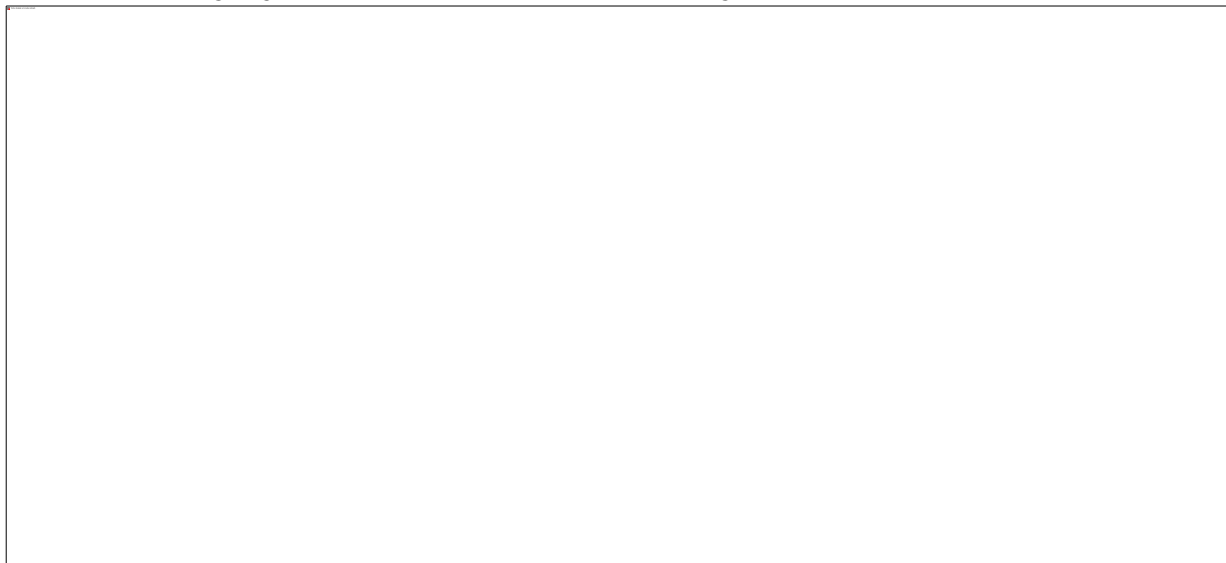
⁴⁹ Průměrný maloobchodní výnos za 1 minutu volání je podílem veškerých maloobchodních výnosů za hlasové služby a celkového počtu reálně provolaných minut za všechny operátory působící na trhu.

Tabulka č. 2: Vývoj průměrného maloobchodního výnosu za 1 minutu volání

Rok	Průměrná maloobchodní cena za 1 min. volání v Kč bez DPH	% meziroční změna	% změna k roku 2010
2010	3,08	-	-
2011	2,54	-17,35%	-17,35%
2012	2,28	-10,37%	-25,96%
2013	1,72	-24,74%	-44,14%
2014	1,36	-20,82%	-55,83%

Zdroj: ČTÚ (ESD)

V grafu č. 10 je výše popsany vývoj znázorněn odděleně pro mobilní a pevnou síť a poté i celkově. U služeb v pevných sítích za posledních pět let průměrný maloobchodní výnos za 1 minutu volání klesl o 28 % z 3,44 Kč v roce 2010 na 2,49 Kč v roce 2014. U mobilních služeb klesl průměrný maloobchodní výnos za 1 minutu volání o 58 % v období 2010-2014 z 2,99 na 1,24 Kč/min.

Graf č. 10: Vývoj průměrného maloobchodního výnosu na 1 minutu volání

Zdroj: ČSÚ (ESD)

Závěr: Úřad z výše popsaného konstatuje, že na trhu dochází k dlouhodobému poklesu maloobchodní cenové hladiny, a tento vývoj považuje za signál fungujícího konkurenčního prostředí, jelikož na trhu klesá průměrný výnos na 1 minutu volání současně se zvyšujícím se hlasovým provozem.

Vývoj trhu – trendy

Trh původu volání ve veřejné telefonní síti v pevném místě zažívá výrazné strukturální vývoj. Stejně jako v případě přístupových služeb, konkurence na trhu pro vznik velkoobchodní

volání je silně ovlivněna větší využitím mobilních služeb. Obecně platí, že je možno pozorovat, že substituce od mobilní telefonie je mnohem intenzivnější na trhu volání než na trhu přístupu samotném. I když pevné a mobilní hovory nejsou považovány za dokonalé symetrické substituty, mobilní služby vykonávají značný tlak na velkoobchodní originaci v pevném místě. Lze předpokládat, že poptávka po službách CS/CPS za účelem nabízení maloobchodních služeb pro zákazníky, kteří spoléhají na PSTN, bude dále klesat, zejména s ohledem na přechod na IP síť. Alternativní operátoři mohou využívat velkoobchodní trh (LLU, bitstream, WLR), díky velkoobchodnímu trhu mobilních služeb vznikají noví MVNO a MVNE. Všechny tyto příklady svědčí o narušení překážek vstupu na tento trh. Navíc lze očekávat, že tento trend bude pokračovat i v budoucnu.

Kromě toho se Úřad zabýval i dalšími vlivy na maloobchodním trhu, které mohou do jisté míry ovlivňovat velkoobchodní trh. Mezi ně lze zařadit OTT služby a balíčky služeb.

• **Over the top (OTT) služby**

Na maloobchodní úrovni dochází k nárůstu poptávky a rozvoji OTT služeb, které jsou výsledkem zvyšující se dostupnosti širokopásmového připojení přes pevné i mobilní platformy. Kromě toho mohou některé OTT služby růst do takové míry, že mohou být považovány za alternativu k tradičním službám elektronických komunikací jako hlas a SMS. Tyto služby by mohly mít narušující vliv na současné obchodní modely provozovatelů infrastruktury, protože mnoho z těchto služeb je nabízeno zdarma. Technologický vývoj (rozvoj LTE a chytrých mobilních telefonů) bude mít pravděpodobně za následek další rozšíření OTT služeb. V některých případech mohou provozovatelé infrastruktury vyvinout své vlastní OTT služby. Nicméně některé OTT služby stále čelí omezení, jakým je např. požadavek, aby uživatelé byli připojeni současně apod. Lze však předpokládat, že význam těchto služeb bude i nadále růst a budou mít čím dál větší vliv zejména na maloobchodní úrovni. Bez ohledu na toto budou tito poskytovatelé OTT služeb stále vyžadovat základní infrastrukturu.

• **Balíčky služeb**

Balíčky služeb získávají na popularitě v celé Evropské unii, i když jejich rozšíření se liší mezi jednotlivými členskými státy. Podle Eurobarometer⁵⁰, necelá polovina domácností v EU (46 %) využívá k lednu 2014 nějaký druh balíčku. V České republice se jedná o 23 % domácností. Balíčky nabízené na maloobchodní úrovni mohou být složeny jak z regulovaných, tak i neregulovaných velkoobchodních vstupů (např. televizní vysílání). Vysokou míru penetrace lze spatřit zejména u přístupu k širokopásmovému připojení a hlasových služeb v pevném místě. Díky konkurenci, ale i regulaci na velkoobchodních trzích dochází k tomu, že poskytovatelé, kteří nemají vlastní infrastrukturu, mohou pomocí různých druhů přístupu k sítím jejich konkurentů (např. LLU, bitstream, nebo jako MVNO) poskytovat všechny typy balíčků. Samotná možnost WLR popřípadě LLU a bitstream přístupu pro poskytování VDTs pravděpodobně není ekonomicky životaschopná. Stejně úvahy platí pro síť kabelové televize a FTTx. Ovšem i díky nabídce balíčků služeb se zvyšuje počet přístupu k síti internet, což naznačuje, že koncoví uživatelé oceňují další možnosti širokopásmového přístupu, jako IPTV, či přístup k VTS.

⁵⁰ Special Eurobarometer 414, E-communications and telecom single market household survey, report, January 2014 str. 66

Závěr: Jak bylo vysvětleno výše, trh pro původ volání ve veřejné telefonní síti v pevném místě již není charakterizován vysokými a trvalými překážkami vstupu na trh. Trh velkoobchodní originace proto směřuje v dlouhodobém období k účinné hospodářské soutěži. Úřad předpokládá, že postupem času, bude samostatný přístup k VTS v pevném místě stále méně poptáván od koncových uživatelů. Kromě toho mění se chování spotřebitelů vůči jiným službám elektronických komunikací, jako jsou např. mobilní služby, povede pravděpodobně k poklesu poptávky po klasických službách v pevném místě.

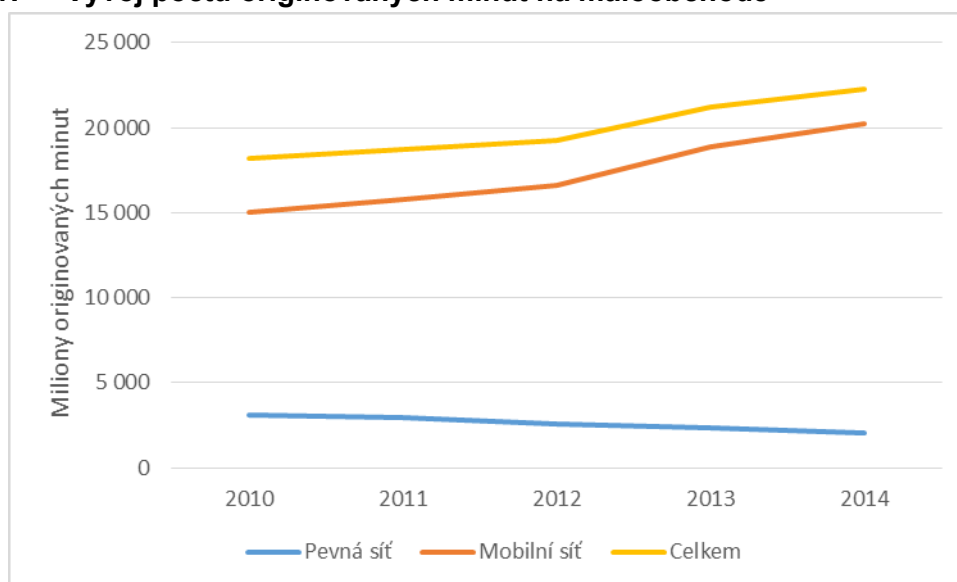
Bariéry růstu

V kritériu bariéry růstu hodnotí Úřad charakter vymezeného trhu s ohledem na další perspektivu jeho rozvoje, tedy zda existuje potenciál jeho dalšího růstu, který by mohl motivovat ke vstupu nové subjekty, či zda naopak zde existují bariéry jeho rozvoje.

V současné době lze označit jak budování LTE sítí jako intenzivní a u NGA sítí podle připravovaného Národního plánu rozvoje sítí nové generace Úřad očekává výrazné oživení výstavby těchto sítí. Na straně nabídky dochází díky velkoobchodním nabídkám ke zkvalitňování ve využívání jak disponibilních frekvencí, tak infrastruktury pro pevnou síť, tak i průběžné provádění vylepšení (upgrade) stávajících sítí.

Jak ukazuje graf č. 11, hlasové služby jsou stále mírně rostoucím segmentem. Od roku 2012 dochází k výraznému růstu objemu volání. Lze předpokládat, že tento jev je způsoben faktem, že velká část zákazníků díky zavádění tarifů s neomezeným voláním především v mobilních sítích svou spotřebu navýšila. Je tedy možno předpokládat, že sice i nadále bude docházet k růstu v počtu originovaných minut, ne však již tak výraznému.

Graf č. 11: Vývoj počtu originovaných minut na maloobchodě

Zdroj: ČTÚ (ESD)

K výraznému růstu spotřeby dochází u mobilních datových služeb⁵¹. Stejně jako u pevných sítí, lze očekávat i u mobilních sítí přechod od klasických hlasových služeb k hlasovým službám poskytovaným v datových sítích. Vliv na tento přechod bude mít

⁵¹ Mezi roky 2012 a 2014 narostl celkový objem přenesených dat o 92 %.

především rozvoj LTE sítí a zavedení VoLTE. Úřad očekává, že tento trend bude pokračovat i ve sledovaném období. V této souvislosti je třeba zmínit i vliv OTT služeb nabízených přes datové sítě.

Závěr: Úřad identifikoval jako možnou bariéru růstu nasycenost trhu u klasických hlasových služeb. Ta by v kombinaci s možnými vysokými náklady na přechod (vyhodnocené níže) mohla představovat překážku dalšího rozvoje pro nově vstupující subjekty. Na druhou stranu tato možná bariéra růstu může být vyvážena počtem uživatelů datových služeb, kde tento trh není zcela nasycen.

Překážky přechodu účastníků mezi poskytovateli služeb

V kritériu překážky přechodu Úřad posuzuje, zda na velkoobchodním či souvisejícím maloobchodním trhu neexistují významné překážky přechodu mezi jednotlivými poskytovateli služeb, které by buď omezovaly ochotu účastníků (tj. na maloobchodním trhu) přecházet či ztěžovaly realizaci přechodu operátorům na velkoobchodním trhu. Významné překážky přechodu by tak omezovaly rozvoj konkurenčního prostředí.

Překážky přechodu mohou mít různé formy jako např. náklady na přenos čísla, náklady na nový účastnický terminál (koncové zařízení), vyrovnání závazku vůči stávajícímu operátorovi, úhradu zálohy, ztrátu bonifikace nebo jiné výhody zohledňující „VIP členství“ apod. a mohou být jak na maloobchodní, tak i velkoobchodní úrovni trhu. Za překážku přechodu lze považovat i administrativní náročnost a délku realizace přechodu účastníka mezi jednotlivými poskytovateli služeb na maloobchodní úrovni trhu. Administrativní náročnost přechodu však má stejně tak dopad i na trh velkoobchodní. Překážky přechodu tedy mohou existovat na obou úrovních trhu.

Při posuzování překážek přechodu na maloobchodním trhu je třeba vzít do úvahy jak jednání poskytovatele služeb, od něhož účastník odchází, tak i jednání poskytovatele služeb, k němuž účastník přechází.

Při přenosu čísla mezi dvěma poskytovateli vznikají opouštěnému operátorovi náklady, které může v souladu se Zákonem⁵² účtovat přejímajícímu operátorovi (tj. na velkoobchodní úrovni). Na maloobchodním trhu tak opouštěný operátor již zpravidla žádné další ceny odcházejícím uživatelům neúčtuje⁵³. V této souvislosti Úřad zmiňuje i zákonnou úpravu⁵⁴ náležitostí smlouvy mezi podnikateli a uživateli, podle níž jsou smluvní ujednání, která by obsahovala takové podmínky a postupy pro ukončení smlouvy, které jsou odrazující od změny poskytovatele služeb elektronických komunikací, neplatná. V současné době by lhůta pro přenesení telefonního čísla neměla trvat déle než 4 pracovní dny⁵⁵ a Úřad tuto lhůtu nepovažuje za (výraznou) administrativní překážku pro uživatele při realizaci přenosu čísla mezi operátory. Úřad však identifikoval dílčí problémy s prodlužováním faktické doby pro přenesení čísla z důvodu uplatnění celé smluvně stanovené výpovědní doby, a to i v případě výpovědi z důvodu podané žádosti u jiného operátora o přenesení čísla. Pro nápravu tohoto stavu Úřad připravil

⁵² Viz § 55 odst. 1 Zákona.

⁵³ V praxi se výjimečně lze setkat i s operátory, kteří uživatelům účtují cenu za přenesení čísla do cizí sítě, nicméně jejich existence potvrzuje obecné pravidlo, podle něžž uživatelé opouštěným operátorům za přenos čísla neplatí.

⁵⁴ Viz § 63 odst. 8 Zákona.

⁵⁵ Viz čl. 5 odst. 4 v [OOP/10/10.2012-12](#), kterým se stanoví technické a organizační podmínky pro realizaci přenositelnosti telefonních čísel a zásady pro účtování ceny mezi podnikateli v souvislosti s přenositelností telefonních čísel, a které nabylo účinnosti dne 1. září 2013.

a Ministerstvu průmyslu a obchodu předal návrh potřebné legislativní úpravy formou změny Zákona.

Většina poskytovatelů služeb na maloobchodním trhu se chová vůči nově přichozímu účastníkovi vstřícně a náklady spojené s přechodem na přichozího účastníka formou jednorázových cen nepřenáší⁵⁶. Existují však i operátoři, kteří na účastníka tyto náklady na přechod přenáší, a to v řádu několika set korun⁵⁷. Celkově však lze konstatovat, že ceny požadované alternativními operátory za přenesení čísla nepředstavují pro uživatele vážnější překážku přechodu. To potvrzuje i konstantně rostoucí počet přenesených čísel především u mobilních služeb, který mezi lety 2010 a 2014 vzrostl o 70 %. V pevných sítích bylo realizováno v roce 2014 více než 53 000 portací telefonních čísel, tj. více než 846 000 jednotlivých telefonních čísel. Mezi lety 2010 a 2014 tak vzrostl počet objednávek o 43%.

Mezi skutečnosti ovlivňující bariéry přechodu z pohledu koncového uživatele patří volání ve vlastní síti operátora. Účastník, který je motivován k využívání této služby (nižšími cenami za volání ve vlastní síti), bude mít nižší motivaci k přechodu, zejména pokud v rámci jedné sítě existují určité uzavřené skupiny s trvalými vazbami (rodina, přátelé, spolupracující osoby). I u levnějších, tzv. neomezených, tarifů je toto rozlišování cen za volání v rámci vlastní sítě a národních volání do jiných mobilních a pevných sítí zachováno. U všech tří síťových operátorů je do vlastní sítě směřováno více než 60 % hlasového provozu. Podíl těchto volání na celkových voláních měl růstový trend. Úřad proto považoval strukturu nabídek, která zvýhodňuje volání do vlastní sítě za určité omezení pro nového poskytovatele služeb na trhu, neboť toto může představovat zvýšení nákladů na získání nových účastníků. Na druhou stranu takováto zvýhodnění mohou být pro skupiny uživatelů citlivějších na cenu výhodná a jsou jedním z parametrů, které uživatelé zvažují při výběru služby, a který je tak i nástrojem pro odlišení nabídek mezi operátory a vzájemnou konkurenci mezi nimi.

Pro hodnocení druhého kritéria jsou neméně důležité i náklady na přechod, které vznikají na velkoobchodní úrovni. Velkoobchodní náklady v podmínkách České republiky zahrnují především velkoobchodní platby za přenesení telefonního čísla, které musí být ze Zákona⁵⁸ nákladově orientované. Aktuální výše velkoobchodních cen, účtovaných opouštěnými mobilními operátory, se pohybuje kolem 200 Kč za jednotlivé číslo (nižší jednotkovou cenu lze docílit hromadnou objednávkou na větší počet přenášených telefonních čísel). Pokud by tedy účastník zůstal u jednoho operátora přinejmenším 2 roky (na které operátoři často uzavírají smlouvy se závazkem), činila by výše měsíčního nákladu méně, než 9 Kč. Výše velkoobchodní platby za přenesení telefonního čísla ve fixní síti činí cca 380 Kč, tedy necelých 16 Kč/měsíc při rozpočítání na dva roky. Náklady v této výši dle Úřadu nelze považovat za nepřiměřeně vysoké či zatěžující operátory do té míry, že by vytvářely významné překážky přechodu a tím ztěžovaly další rozvoj konkurence.

⁵⁶ V praxi tak např. všichni tři největší síťoví operátoři umožňují novým uživatelům přenést si stávající telefonní číslo do sítě zdarma. Společnost T-Mobile specificky po nových uživatelích předplacených karet Twist požaduje zaplacení ceny 300 Kč, o tuto částku však zároveň uživatelům navýší kredit pro čerpání služeb. Obdobně umožňuje přenos čísla zdarma např. MVNO Tesco Mobile, či MVNO společnosti ČEZ.

⁵⁷ U mobilních sítí např. Mitranet si účtuje za přenos čísla jednorázový poplatek 300 Kč a operátor Aquamobil 200 Kč, případně může být cena rozdělena na cenu za příchod k danému MVNO a následně na cenu za uvolnění k přechodu (odchod) k jinému MVNO/MNO. Air Telecom si za přenesení čísla do své sítě účtuje cenu 332 Kč. V pevné síti např. RIO Media si účtuje za přenos čísla jednorázový poplatek 1 500 Kč. Alternativně se také může jednat třeba o formu volací jistiny, která je po určité době převedena na úhradu služeb (např. City mobil požaduje volací jistinu 300 Kč, která bude za 6 měsíců převedena na úhradu služeb).

⁵⁸ Viz § 55 odst. 1 Zákona.

Úřad se dále zabýval tzv. zajatými uživateli (captive users), což je označení pro uživatele, kteří nemohou snadno přejít na jinou službu/síť z důvodů specifických rysů poskytovaných PSTN sítí nebo z jiných důvodů kteří zůstat na PSTN síti. S klesajícím počtem účastníků klasické PSTN (kteří mohou změnit technologii nebo poskytovatele a udělají to) tak existuje potenciální riziko, že zbývající zajatí uživatele budou čelit nepříznivým podmínkám (cena, kvalita, služby atd.) Avšak tam, kde jsou konkurenční tlaky dostatečně silné, tak aby trh vedl ke konkurenčnímu prostředí, měl by být trh schopen odolávat takovému zvyšování cen a to i s ohledem na uživatele, kteří zůstávají na PSTN sítích. Navíc investice do všech IP sítích umožňují provozovateli sítě zvýšit jeho efektivitu a rovněž poskytnout nákladově efektivnější služby svým koncovým uživatelům.

Závěr: Na základě výše uvedeného vyhodnocení Úřad konstatuje, že na maloobchodním ani velkoobchodním trhu nenalezl takové překážky přechodu, které by znemožňovaly či výrazně ztěžovaly rozvoj konkurence na vymezeném trhu.

Potenciální konkurence

Při zkoumání potenciální konkurence se Úřad zaměřil v prvé řadě na to, zda subjekty, které nejsou v současné době přítomny na trhu (potenciální konkurence), mohou svým případným vstupem napomoci zvýšit dynamiku trhu v nadcházejícím období.

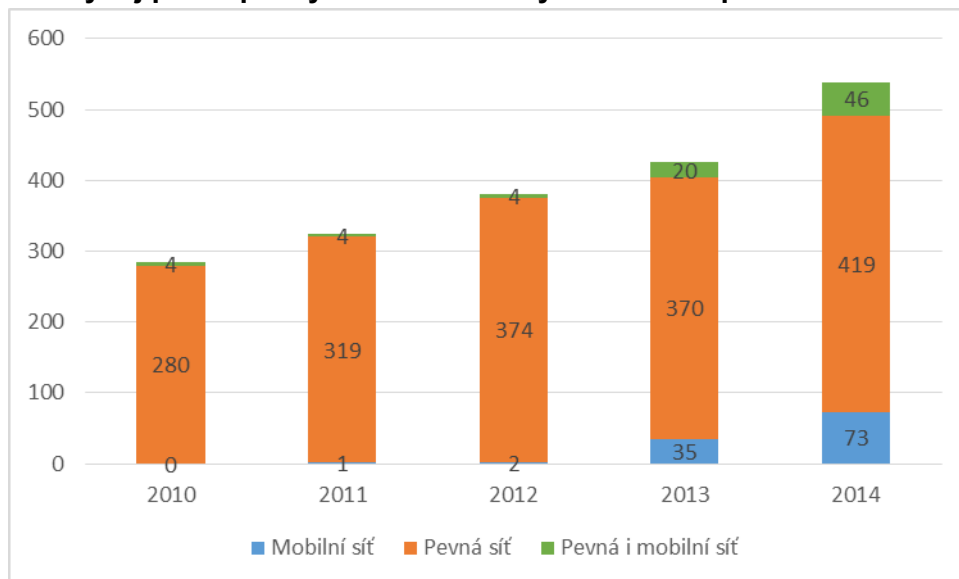
Pro mobilní operátory jsou v současné době k dispozici volné kmitočty v pásmu 1800 MHz, 2600 MHz a 3,7 GHz. Tyto kmitočty jsou technologicky neutrální, ale lze předpokládat, že nově vstupující subjekt na trh ve formě síťového operátora by však jen s nízkou mírou pravděpodobnosti budoval starší typ sítí, který by mu na maloobchodním trhu neumožnil poskytovat datové služby za stejných kvalitativních parametrů, jako operátorům nabízejícím služby pomocí LTE sítí.

Ovšem díky velkoobchodnímu trhu pro mobilní služby mohou vstupovat nové subjekty ve formě MVNO. Tito operátoři představují pozitivní rozšíření nabídky pro koncového účastníka na maloobchodním trhu.

Jak již Úřad zmiňoval výše, v České republice není prostor pro budování další celoplošné infrastruktury pro pevné sítě. Ovšem alternativní operátoři budují lokální sítě v oblastech, kde je to ekonomicky rentabilní. Poskytovatelé, kteří nedisponují vlastní přístupovou sítí, mohou využít stejně jako MVNO velkoobchodní trh s regulovanými službami LLU a bitstreamu, případně velkoobchodní (neregulovanou) službou WLR.

Jak ukazuje graf č. 12 počet subjektů, kteří poskytují služby v pevném místě a mobilních služby dlouhodobě, roste ve všech segmentech. Počet operátorů, kteří poskytují přístup jen v pevném místě, se zvýšil z 280 v roce 2010 na 419 v roce 2014. Poskytovatelů jen mobilních služeb je ke konci roku 2014 již 73. Subjektů, kteří poskytují přístup jak v pevném místě, tak v mobilní síti, se zvýšil k 31. prosinci 2014 o 42 oproti stavu ke konci roku 2010 na 46. Celkově tedy ke konci roku 2014 působí na trhu 538 poskytovatelů hlasových služeb v pevném místě a mobilních hlasových služeb.

Graf č. 12: Vývoj počtu poskytovatelů hlasových služeb v pevném místě a mobilní síti

Zdroj: ČTÚ (ESD)

Závěr: Na základě výše zmíněného Úřad konstatuje, že lze i do budoucna očekávat rozvoj potenciální konkurence na maloobchodním i velkoobchodním trhu, a tedy směřování vymezeného velkoobchodního trhu k účinné hospodářské soutěži.

Závěr ke kritériu č. 2: Úřad konstatuje, že druhé kritérium není splněno a struktura vymezeného trhu směřuje v příslušném časovém období k účinné hospodářské soutěži. S ohledem na vývoj tržních podílů alternativních poskytovatelů, nízké náklady na přechod uživatelů, širokou dostupností balíčkových služeb, možnosti dalšího vstupu nových subjektů i vliv substitutů VoIP a mobilních služeb je nepravděpodobné, že jednotliví poskytovatelé by se mohli chovat nezávisle na svých konkurentech, stejně jak na spotřebitelích. Jak je však naznačeno již v úvodu vyhodnocování tohoto kritéria, jde v zásadě o hodnocení nad rámec testu tří kritérií, neboť druhé kritérium by mělo být hodnoceno za podmínky naplnění prvního kritéria.

3.3 Kritérium č. 3 – Uplatňování hospodářské soutěže samo o sobě dostatečně neřeší dotčené(á) selhání trhu

Smyslem třetího kritéria je posoudit, zda na trhu, splňujícím první dvě kritéria, nelze dosáhnout nápravy (tj. účinné hospodářské soutěže) mírnější cestou prostředky soutěžního práva. Protože však Úřad již na základě hodnocení prvních dvou kritérií předpokládá rozvoj vymezeného trhu směrem k účinné hospodářské soutěži, rigorózní hodnocení třetího kritéria není možné. Úřad tak opět jen pro úplnost v níže uvedeném textu rozvádí možnosti soutěžního práva a jeho schopnost zasáhnout na vymezeném trhu ve prospěch rozvoje účinné hospodářské soutěže.

Obecně platí, že soutěžní úřad, v podmínkách České republiky Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“), může na základě relevantní legislativy přijmout všechna nezbytná opatření vůči podniku, který zneužívá své dominantní postavení tak, aby bylo protiprávní jednání ukončeno a hospodářská soutěž obnovena.

Z hlediska ochrany hospodářské soutěže je ÚOHS oprávněn zasáhnout především proti praktikám narušujícím hospodářskou soutěž. K narušení soutěže může dojít zejména zneužitím dominantního postavení, spojením soutěžitelů nebo uzavřením zakázaných dohod.

V případě možného narušení hospodářské soutěže provádí ÚOHS tzv. sektorová šetření na daném relevantním trhu (který může být vymezen rozdílně od vymezení relevantního trhu Úřadem pro účely regulace ex-ante). Zjistí-li ÚOHS možné porušení zákona, zahajuje správní řízení a rovněž má pravomoc k uložení nápravného opatření k obnovení hospodářské soutěže, případně i k uložení pokuty, a to až do výše deseti procent z čistého obratu soutěžitele za předchozí ukončené účetní období. V případech možného ovlivnění obchodu mezi členskými státy EU je ÚOHS povinen spolupracovat s Komisí.

ÚOHS rovněž může provést ekonomické a ekonometrické analýzy ve věcech zneužití dominantního postavení, fúzí nebo zakázaných dohod.

Intervence podle práva hospodářské soutěže tedy předpokládá, že ke zneužití dominantního postavení mohlo dojít, nebo již došlo. Na základě soutěžního práva však nelze předem ukládat povinnosti nebo pravidla, která by vedla k odstranění potenciálních problémů s omezováním hospodářské soutěže na trhu.

Sektorově specifická regulace ex ante je navržena tak, aby na jejím základě bylo možno zmírnit nebo eliminovat případné problémy s omezováním hospodářské soutěže na relevantním trhu.

Na základě vyhodnocení zejména prvního kritéria dospěl Úřad k závěru, že na vymezeném trhu neexistují významné a trvalé překážky vstupu na trh a struktura vymezeného trhu směřuje v příslušném časovém období k účinné hospodářské soutěži. Za rozhodující Úřad považuje pokračující substituci fixních služeb mobilními službami, poskytovanými od roku 2013 nově i ze strany MVNO, možnost využívat pro přístup k VTS za účelem využívání VDTs širokopásmové připojení prostřednictvím výše uvedených technologií a také v omezené míře vliv OTT aplikací.

Současná a v předchozích kritériích vyhodnocená situace a její předpokládaný vývoj vedou Úřad k závěru, že potenciální tržní selhání nejsou v současné době identifikována, nelze je však zcela vyloučit. Pokud by k ojedinělému tržnímu selhání došlo, bude vyžadovat spíše konkrétní zásah proti dotčenému subjektu. Na základě očekávaného vývoje trhu (maloobchodního i velkoobchodního) směrem k účinné hospodářské soutěži nepovažuje Úřad za oprávněné a účelné stanovovat na vymezeném trhu specifickou sektorovou regulaci ex ante. V tomto kontextu lze tedy považovat právo v oblasti hospodářské soutěže za dostatečné, aby případná tržní selhání vyřešilo.

Úřad tak má za to, že v současných tržních podmínkách a s přihlédnutím k predikci budoucích tržních podmínek není oprávněn k uplatnění regulace ex ante na vymezeném trhu. Právo hospodářské soutěže lze považovat za dostačující pro řešení případných tržních selhání i bez uložení regulace ex ante.

Závěr ke kritériu č. 3: Úřad konstatuje, že třetí kritérium nebylo splněno. Vzhledem k vlastnostem trhu popsaných výše, je nepravděpodobné, že by se v budoucnu jakýkoliv provozovatel mohl chovat nezávisle na svých konkurentech a zákaznících. Pokud k tomu

dojde, uplatňování práva hospodářské soutěže samo o sobě postačuje k řešení případných selhání trhu. Jak je však naznačeno již v úvodu vyhodnocování tohoto kritéria, jde v zásadě o hodnocení nad rámec testu tří kritérií, neboť třetí kritérium by mělo být hodnoceno za podmínek naplnění prvních dvou kritérií.

4. Shrnutí závěrů provedeného testu tří kritérií

Úřad analyzoval, že na trhu vymezeném jako velkoobchodní trh původu (originace) volání ve veřejné telefonní síti v pevném místě neexistují vysoké a trvalé překážky vstupu a trh tak směřuje k účinné hospodářské soutěži i bez zásahu Úřadu. Nadto i struktura trhu svědčí o směřování k rozvoji trvalé hospodářské soutěže a uplatňování práva hospodářské soutěže samo o sobě dostatečně řeší případná selhání trhu.

Kritéria testu nepovažuje Úřad za kumulativně splněná a vymezený velkoobchodní relevantní trh - původ volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě nepovažuje za relevantní, na kterých je Úřad oprávněn uplatnit regulaci ex ante.

Na základě výše uvedeného rozhodla Rada Úřadu, že velkoobchodní trh původu (originace) volání ve veřejné telefonní síti v pevném místě není v podmínkách České republiky trhem relevantním, na němž lze uplatnit regulaci ex ante.

Závěrem Úřad dodává, že trh průběžně monitoruje a jeho vývoj vyhodnocuje. V případě, že by došlo k zásadní změně směřování vývoje trhu v neprospěch rozvoje hospodářské soutěže, je Úřad oprávněn přistoupit k vymezení trhu, za účelem zjištění, zda se jedná o trh relevantní, na němž lze uplatnit regulaci ex-ante a k provedení nové analýzy trhu. Úřad v této souvislosti konstatuje, že, kromě přímé regulace ex ante, rovněž disponuje pravomocí stálého dohledu nad smluvními vztahy uzavíranými na velkoobchodní úrovni trhu. Podle Zákona jsou subjekty povinny předávat Úřadu kopie uzavřených velkoobchodních smluv o přístupu, nebo smluv o propojení sítí, včetně příloh. Stejná povinnost platí i pro předávání jejich změn a dodatků. Úřad je také oprávněn v souladu s ustanovením § 80 odst. 6 Zákona vstoupit z vlastního podnětu nebo z podnětu kterékoliv dotčené strany do jednání podnikatelů o smlouvě o přístupu nebo o smlouvě o propojení sítí a ke sporné části návrhu smlouvy nebo k důvodům odmítnutí vydat stanovisko. Úřad rovněž podrobuje průběžnému vyhodnocení všeobecné podmínky poskytování maloobchodních služeb. Povinností subjektů poskytujících komerčně služby elektronických komunikací je kromě jejich registrace u Úřadu i povinnost předkládat v pravidelných intervalech informace v rámci sběru dat. Úřad tak má k dispozici další nástroje pro včasnost eventuálního zásahu při řešení tržních selhání, respektive eliminaci jejich možného vzniku.

5. Konzultace s ÚOHS

Podle ustanovení § 130 odst. 3 Zákona Úřad po vypořádání připomínek konzultoval konečný text návrhu opatření obecné povahy s Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. Předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen ÚOHS) zaslal dne 12. ledna 2016 Úřadu dopis s připomínkami k návrhu analýzy.

V první připomínce ÚOHS upozorňuje na to, že z grafu č. 10 Vývoj průměrného maloobchodního výnosu na 1 minutu volání lze vyvodit prohlubující se cenovou diferencí mezi

mobilní a pevnou sítí. Ovšem v minulé analýze trhu Úřad zdůvodnil nezahrnutí mobilní originace do věcného vymezení právě cenovou diferencí. Tento vývoj by tak měl dle názoru ÚOHS vést k potvrzení a zesílení stejného závěru, tj. mobilní originace a originace v pevné síti nejsou substituty, a nikoliv vést k závěru zcela opačnému.

K připomínce ke grafu č. 10 Úřad připomíná, že za využití křížové elasticity, kdy při relativní změně ceny směrem dolů na trhu A, dojde k relativní změně směrem dolů u objemu na trhu B, je produkt z trhu A substitutem k produktu z trhu B. Pokud tedy průměrné ceny u mobilních služeb poklesly více než v pevném místě (relativní pokles) a zároveň došlo k poklesu objemu originovaných minut v pevném místě, pak Úřad považuje služby v pevném místě za substituovatelné službami v mobilních sítích. Tuto skutečnost dokládá i graf č. 4, ze kterého je patrný kontinuálně vzrůstající podíl provozu v mobilních sítích a klesající provoz v pevných sítích.

V druhé připomínce se ÚOHS vyjadřuje k nabídkové substituci resp. vstupu MVNO na trh. Zdůrazňuje, že jejich podíl na trhu mobilní originace činil v roce 2014 6,53 %, resp. majetkově nepropojených MVNO pouze 2,95 %. MVNO tedy dosahují na vymezeném relevantním trhu podílů ještě nižších, čímž je jejich schopnost přispět ke zlepšení konkurenčního prostředí na tomto trhu omezená. Nadto ÚOHS poukazuje na dynamický vývoj na mobilním trhu, kdy zmíněné vstupy MVNO proběhly převážně během roku 2014, proto se trh nachází v počáteční fázi svého rozvoje a není tudíž zřejmé, zda MVNO v budoucnu budou schopni nezanedbatelným způsobem ovlivňovat konkurenční prostředí. A to i vzhledem k Úřadem uvedenému nasycení trhu u klasických hlasových služeb, jež může představovat překážku dalšího rozvoje pro nově vstupující subjekty. ÚOHS považuje proto za nezbytné před provedením návrhu analýzy trhu důkladné sledování vývoje na relevantním trhu v dostatečně dlouhém období, neboť nyní učiněné závěry by se mohly ukázat jako předčasné a potenciálně ohrožující soutěž. Proto z pohledu ÚOHS tak nelze učinit závěr o tom, že by mobilní originace spadala do tohoto relevantního trhu. Shodně s připomínkou uplatněnou ve veřejné konzultaci je ÚOHS toho názoru, že v posledních obdobích na trhu nedošlo k podstatným změnám a není tedy zřejmé, na základě čeho Úřad změnil náhled na fixně-mobilní substituci.

Co se týče postavení MVNO (příp. MVNE) na trhu, Úřad konstatuje, že tyto subjekty jsou součástí mobilního trhu jako takového a vyhodnocení fixně-mobilní substituce není postaveno pouze na existenci MVNO/MVNE tedy ani na existenci pouze majetkově nepropojených MVNO, ale na přechodu zákazníků od využívání hlasových volání z pevné sítě k využívání hlasových volání prostřednictvím mobilní sítě. K provedení analýzy trhu č. 2 přistoupil Úřad zejména z důvodů separace společnosti O2 se zohledněním nově vydaného Doporučení o relevantních trzích. K zahrnutí mobilní originace již na str. 22–23 Úřad konstatoval, že v minulé analýze nebylo přistoupeno k fixně-mobilní substituci hlavně z důvodu rozdílné cenové úrovně mobilního volání a volání v pevném místě, stejně jako neexistence nabídkové substituce (viz třetí odstavec na str. 28 v analýze trhu č. A/2/09.2013-4 z roku 2013). Díky pokračujícímu poklesu průměrné maloobchodní ceny volání v mobilní síti pod úroveň průměrné ceny volání v pevné síti (viz graf č. 10 v této analýze) a vstupům nových virtuálních operátorů na mobilní trh je podmínka substituce na straně poptávky i nabídky naplněna a Úřad považuje mobilní originaci za součást jednoho produktového trhu. Ač Úřad trh neshledal relevantním, neznamená to, že by tento dynamicky se rozvíjející trh nadále nemonitoroval.

Dále ÚOHS považuje graf č.2 Podíl domácností s pevnou telefonní linkou a mobilním telefonem v kontextu analýzy trhu za zavádějící, neboť je na něm prezentován odklon od pevné sítě směrem k síti mobilní s tím, že se jedná pouze o výšeč relevantního trhu a zároveň nejsou

zahrnutý např. VoIP služby. Střední a velké podniky a veřejná správa zaujímají významnou část relevantního trhu a neznázornění vývoje u tohoto typu uživatelů je zkreslující. ÚOHS proto žádá o doplnění grafu zahrnujícího rovněž tento typ subjektů na trhu.

Úřad k této připomínce uvádí, že se jedná o data z průzkumu domácností, který se nevztahoval na podniky a veřejnou správu. Graf má pro analýzu spíše doplňkový význam, jeho cílem bylo ukázat, jak klesá podíl domácností pouze s pevnou telefonní linkou (až na 1 %) a roste podíl domácností pouze s mobilním telefonem (až 83 %). Průzkum neprováděl Úřad a pouze využil veřejně dostupná data získávána pravidelnými průzkumy u domácností ohledně využívání pevných linek či mobilních telefonů bez rozlišení technologie. Podobné údaje o současném využití mobilních služeb a služeb v pevném místě u středních a velkých podniků a veřejné správy nemá Úřad k dispozici a ani Evropská komise, jak je Úřadu známo, obdobné srovnání nezveřejnila. Ovšem za situace, kdy provoz a počet uživatelů pevné telefonie klesá jak v segmentu fyzických osob, tak i v segmentu fyzických podnikajících osob a právnických osob (v tomto segmentu došlo v období 2013 až 2014 k meziročnímu poklesu o více než 2 %), lze předpokládat, že stejně tak dochází k substituci obdobně i u středních a velkých podniků včetně veřejné správy.

V další připomínce ÚOHS uvádí, že není zřejmé, zda v grafu č. 3 Podíl SIM karet a účastnických stanic a grafu č. 4 Podíl provozu v pevné a mobilní síti jsou zahrnuty VoIP služby. ÚOHS poukazuje na nutnost zahrnutí VoIP služeb do těchto grafů, pokud již tak není učiněno, neboť jejich vypovídací hodnota by byla bez doplnění příslušných údajů nízká. Nadto k již zmíněnému grafu č. 3 a rovněž grafu č. 6 Vývoj počtu uživatelů VDTS podotýká, že do počtu SIM karet jsou započítány i SIM karty, na kterých není umožněna originace volání (M2M služby), případně jsou používány výhradně pro datové či jiné od hlasových služeb odlišné služby, což výsledná data zkresluje. Považuji za vhodné odstranění těchto SIM karet tak, aby byly porovnatelné ukazatele za oba typy sítě.

Úřad tuto připomínku akceptuje a uvádí, že VoIP služby jsou již zahrnuty ve výše zmíněných grafech. V této souvislosti Úřad pro upřesnění dodává, že na straně 24 doplnil a upřesnil text o zahrnutí účastnických stanic, na kterých byla poskytována VDTS prostřednictvím jak PSTN sítě, tak IP protokolu. U grafu č. 3 došlo k přidání vysvětlující poznámky pod čarou č. 24 (na str. 25), která uvádí, že do kategorie pevná síť patří jak volání prostřednictvím PSTN sítě, tak volání prostřednictvím IP protokolu (VoIP). Co se týče M2M služeb, tak M2M SIM karty byly zařazeny do trhu, stejně jako u mobilní terminace a originace, jelikož mohou využívat i služeb originace – viz nabízené M2M Tarify⁵⁹.

Dle názoru ÚOHS zahrnutí LTE sítí do analýzy trhu je nekonzistentní s jejich nezahrnutím v rámci analýzy relevantního trhu č. 8 – přístup a původ volání (originace) ve veřejných mobilních telefonních sítích.

K připomínce nekonzistence s analýzou relevantního trhu č. 8 Úřad uvádí, že test tří kritérií pro trh č. 8 byl prováděn za účelem ověření, zda je dříve vymezený trh nadále relevantním trhem. Věcné vymezení relevantního trhu č. 8 tedy odpovídá době, kdy trh č. 8 ustanovil trhem relevantním, tedy stavu trhu v roce 2012. V analýze relevantního trhu č. 8 však Úřad i přes nezahrnutí LTE sítí do vymezení trhu zohledňoval vliv LTE (VoLTE) na chování podniků působících na trhu. Věcné vymezení trhu č. 2 se vztahuje k současné době, kdy jeden operátor již zahájil poskytování služeb VoLTE a další již tuto službu testuje, a proto Úřad zohledňuje

⁵⁹ Například od společnosti [T-Mobile](#)

předpokládaný rozvoj služeb VoLTE v souladu s principy „forward looking approach“ pro období časového vymezení pro daný trh.

Dále ÚOHS k tvrzení o neexistenci významných strukturálních překážek vstupu na relevantní trh odkazuje na výše uvedený nízký podíl a tedy i vliv MVNO na tomto trhu. Jak sám Úřad na straně 36 návrhu analýzy uvádí, i vliv MVNE působících na velkoobchodním trhu na rozvoj plnohodnotné soutěže je relativně omezený, neboť jsou při poskytování služeb do značné míry závislí na podmínkách sjednaných pro nákup služeb od MNO. Pro uskutečnění závěru, že strukturální překážky vstupu na trh jsou překonány, nejsou dle názoru ÚOHS předloženy dostatečně silné důkazy a vzhledem k dynamičnosti vývoje na trhu mobilní originace nelze vyloučit, že podíl MVNO/MVNE na relevantním trhu může klesat. Proto ÚOHS považuje za potřebné před učiněním takto závažných závěrů zkoumat vývoj na relevantním trhu v delším období. Rovněž vliv národního roamingu na relevantní trh je velmi nejasný, neboť nebyl doposud využit a jeho budoucí využití a reálný dopad na trh není zřejmý. Jako další překážku substituce považuje ÚOHS nemožnost přenesení čísla mezi mobilní a pevnou sítí.

Na trhu nepůsobí jen MVNO, ale i alternativní operátoři čistě na pevné síti, či operátoři působící jak na mobilní, tak pevné síti. Je potřeba si uvědomit, že na maloobchodním trhu působí 538 poskytovatelů hlasových služeb v pevném místě a mobilních hlasových služeb, proto tvrzení, že nedochází k odstranění strukturálních překážek vstupu na relevantní trh, je již dle Úřadu v tuto dobu nesprávné. Právě toto číslo, které neustále roste, ukazuje, že na trhu již neexistují strukturální překážky vstupu na relevantní trh. K MVNO a MVNE Úřad uvádí, že tyto subjekty jsou součástí mobilního trhu jako takového a vyhodnocení fixně-mobilní substituce není postaveno pouze na existenci MVNO/MVNE, ale na přechodu zákazníků od využívání hlasových volání z pevné sítě k využívání hlasových volání prostřednictvím mobilní sítě. Úřad dále uvádí, že k provedení analýzy trhu č. 2 před dříve stanoveným termínem v minulé analýze přistoupil z důvodů separace společnosti O2 a vydání nového Doporučení. Úřad bude vývoj na tomto trhu i nadále monitorovat a v případě, že by došlo k zásadní změně směřování vývoje trhu v neprospěch rozvoje hospodářské soutěže, je Úřad oprávněn přistoupit k vymezení trhu, za účelem zjištění, zda se jedná o trh relevantní, na němž lze uplatnit regulaci ex-ante a k provedení nové analýzy trhu. Dále Úřad souhlasí, že národní roaming dosud nebyl využit, avšak i možnost jeho využití má pozitivní vliv na trh ve formě potenciální konkurence a subjekty v současné době působící na trhu musí s jeho případným využitím počítat i v souvislosti s připravovanou aukcí kmitočtů 1800 a 2600 MHz. K nemožnosti přenesení čísla mezi mobilní a pevnou sítí Úřad konstatuje, že toto není významná překážka substituce, v případě kdy dochází k významné migraci mezi službami v pevném místě a mobilními službami. Tento trend má dlouhodobý vzestupný směr. Tuto skutečnost tak Úřad považuje za silný důkaz toho, že nemožnost přenesení čísla mezi mobilní a pevnou sítí není významnou překážkou substituce služeb v pevném místě mobilními službami.

V souvislosti s tržními podíly na trhu a jejich vývojem ÚOHS musí opět odkázat na omezený vliv MVNO/MVNE na relevantní trh. Nadto je z pohledu ÚOHS zahrnutí poskytování služeb mobilní sítí na relevantní trh bez dalšího sledování jeho vývoje předčasné a není dostatečně podloženo.

Úřad připomíná, že na trhu působí i operátoři poskytující služby v pevném místě. Nadto jak již Úřad poznamenal výše, vývoj účastnických stanic a SIM karet (viz graf č. 3), stejně jako vývoj provozu v pevné a mobilní síti (viz grafy č. 4 a 11) i z pohledu benchmarku se státy EU (jak je uvedeno v grafu č. 5) Úřad utvrzuje, že fixně-mobilní substituce pokračuje. MVNO a MVNE jsou součástí mobilního trhu jako takového a vyhodnocení fixně-mobilní substituce není

postaveno pouze na existenci MVNO/MVNE, ale na přechodu zákazníků od využívání hlasových volání z pevné sítě k využívání hlasových volání prostřednictvím mobilní sítě.

Úřad dále dodává, že i po nenaplnění testu tří kritérií bude trh nadále monitorovat a není omezen ve využití svých zákonných oprávnění, a to i k případnému ustanovení relevantního trhu pro účely ex-ante regulace a k provedení nové analýzy trhu.

V další připomínce není ÚOHS jasné, jak může dosahovat průměr maloobchodního výnosu na 1 minutu volání, který by měl zahrnovat výnosy mobilní i pevné sítě (viz tabulka č. 2 návrhu analýzy trhu) hodnoty 2,91 Kč v roce 2010, když průměr v témže roce je pro mobilní síť uveden ve výši 2,99 Kč a pro pevnou ve výši 3,44 Kč. Na základě výše uvedeného se podle názoru ÚOHS rovněž bez dalšího, tedy zejména bez dostatečně podobné analýzy, kterou v návrhu analýzy trhu ÚOHS postrádá, nelze ztotožnit s názorem vyjádřeným na straně 44 návrhu analýzy trhu, a to že mobilní služby vykonávají značný tlak na velkoobchodní originaci v pevném místě.

Úřad upravil příslušnou část analýzy a uvádí, že celková průměrná cena za minutu volání nebyla v roce 2010 ve výši 2,91 Kč, ale 3,08 Kč. K chybnému uvedení průměru došlo s ohledem na rozdílnou metodiku výpočtu průměrné ceny pro volání v pevné a mobilní síti na jedné straně a celkového průměru za oba typy sítí na straně druhé (vyloučením některých směrů volání). Tato oprava nijak nemění závěry uvedené v příslušné části analýzy.

V části Potenciální konkurence ÚOHS postrádá analýzu vývoje subjektů, které poskytují služby v pevném místě i v mobilní síti, konkrétně kolik těchto subjektů poskytovalo původně pouze služby v pevné síti a následně začaly působit i na trhu mobilní originace, kolik subjektů mělo tento směr vývoje opačný a kolik subjektů začalo zároveň poskytovat služby v obou typech sítí. Závěry ohledně vývoje poskytování služeb subjektů působících na trhu by mohly svědčit i pro komplementaritu služeb mobilní a pevné sítě.

Sám Úřad na straně 49 popisuje růst počtu subjektů na obou segmentech. Jakkoliv samotný růst počtu poskytovatelů prokazuje neexistenci překážek vstupu na trh, nic neříká o počtu uživatelů a objemu poskytovaných služeb tedy ani komplementaritě, či substituovatelnosti na straně poptávky. Navíc, Úřad již ve věcném vymezení relevantního trhu dokázal fixně-mobilní substituci (ne komplementaritu) i díky křížové substituci (viz připomínka výše).

Dále ÚOHS považuje za nutné provést detailní analýzu dopadů neuložení povinností podniku s významnou tržní silou, jako je povinnost průhlednosti, nediskriminace, oddělené evidence nákladů a výnosů, přístupu k prostředkům a sdílení kapacit a zejména regulace cen na relevantním trhu. Neprovedení a nezahrnutí této analýzy do návrhu analýzy trhu pokládá ÚOHS za zásadní nedostatek a žádá o její doplnění. Úřad by se měl rovněž zabývat posouzením důvodů poklesu originace v pevných sítích, a to zejména z pohledu schopnosti efektivně nahradit nedisponibilitu vlastní sítě pomocí WLR, LLU a bitstream. Zdůvodňovat pokles těchto služeb pouze nárůstem využívání mobilních služeb a z toho dovozovat jejich substituci akcentací vnějších vlivů bez analýzy primárně zaměřené na situaci na trhu originace v pevné síti považuje za nedostatečné.

Úřad připomíná, že při testu tří kritérií je za výchozí považován stav s absencí případné existující regulace na tomto relevantním trhu. V rámci testu tří kritérií se nehodnotí dopad nápravných opatření ani jejich případné rušení. Test tří kritérií slouží k posouzení, zda trh lze nadále považovat za relevantní. Úřad došel k závěru, že test tří kritérií není naplněn a nelze jej proto dále považovat za relevantní trh. K důvodům poklesu originace v pevných sítích Úřad

konstatuje, že klesající trend lze spatřit jak u alternativních poskytovatelů, kteří poskytují své služby skrze nabídky WLR, respektive CS/CPS, LLU, bitstream, stejně jako u alternativních operátorů s vlastní sítí, tak i u společnosti O2. Oproti tomu u mobilních služeb se jedná o dlouhodobý rostoucí trend v objemu originovaných minut. Toto dokazuje, že v České republice dochází k fixně-mobilní substituci. K zahrnutí mobilních služeb do věcného vymezení se Úřad vyjádřil již v předchozích připomínkách.

V další připomínce ÚOHS navrhuje doplnění o detailnější analýzu využívání OTT služeb vzhledem k dosavadnímu a předpokládanému budoucímu nárůstu využívání těchto služeb.

Jelikož Úřad do věcného vymezení trhu zahrnul jen ta volání a OTT služby, která splňují znaky VDTS, tak samostatná analýza využívání OTT služeb není nutná. Toto stanovisko Úřadu je v souladu s Vysvětlujícím memorandem a dokumentem BEREC Report on OTT services⁶⁰. Problematika OTT služeb a jejich sběru dat (včetně pravomoci regulačních orgánů sbírat tato data) je v současné době diskutovaná v rámci skupiny BEREC a zároveň je jedním z důvodů zvažované změny evropského regulačního rámce. Úřad se na této diskusi aktivně podílí. Úřad nad to podotýká, že v současné chvíli tedy nedisponuje potřebnými údaji o OTT službách nespňujících znaky VDTS pro provedení detailní analýzy jejich využívání a ani nemá dostatečné pravomoci pro jejich získání. Nicméně Úřad připouští, že OTT služby mohou mít v budoucnu vliv na dynamiku služeb na tomto trhu a konkurenci, proto bude Úřad trh nadále monitorovat. V případě, že by došlo k zásadní změně směřování vývoje služeb na trhu, je Úřad oprávněn zahájit novou analýzu.

ÚOHS se vyjádřil i k připomínce společnosti T-Mobile ohledně možnosti zrušení velkoobchodních nabídek CS/CPS, potažmo WLR. Dle názoru ÚOHS nelze takovou možnost do budoucna vyloučit. Ačkoliv Úřad nemusí mít v současné době indicie o rušení těchto velkoobchodních nabídek, považuje předpoklad, že se jistě strany na spolupráci po uvolnění regulace trhu dohodnou, za nedostatečný. V případě ukončení regulace tohoto trhu a eventuálního budoucího rušení nabízení těchto velkoobchodních služeb navrhuje zakotvit lhůtu pro možnost migrace zákazníků z těchto služeb na alternativní velkoobchodní služby.

Úřad souhlasí, že z dlouhodobého hlediska tuto možnost nelze vyloučit, Úřad pouze konstatoval, že v současné době nezaznamenal žádné prohlášení, ani společnost T-Mobile neposkytla Úřadu relevantní odůvodnění, že by službu CS/CPS společnost CETIN na základě výsledků probíhající analýzy přestala nabízet a O2 ji neumožnila svým zákazníkům využívat. Výsledky tříkriteriálního testu prokázaly, že trh nelze nadále považovat za trh relevantní, Úřad je proto povinen s ohledem na ustanovení § 51 odst. 9 Zákona zrušit stanovení podniku s významnou tržní silou a uložené povinnosti. Úřad považuje dobu od zveřejnění návrhu analýzy relevantního trhu do okamžiku nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení stanovení podniku s významnou tržní silou a uložených povinností za dostatečně dlouhou, tak aby subjekt využívající současnou regulovanou nabídku mohl adekvátně zareagovat. Nad to Úřad připomíná, že již dnes lze místo služeb WLR a CS/CPS využít nabídku přístup k veřejně dostupné telefonní službě z nové referenční nabídky přístupu k veřejně pevné komunikační síti - MMO (dříve RAO) od společnosti CETIN.

⁶⁰ Dokument BoR (16) 35, [BEREC Report on OTT services](#) z ledna 2016, strana 16.

Dále se Úřad podle ÚOHS nezabýval dopadem závěrů z analýzy na služby 800x. V případě nepokračující regulace tohoto trhu by se mohlo vyskytnout riziko narušení soutěže v oblasti volání na účet volaného, jak upozorňuje ve své zprávě BEREC⁶¹.

BEREC v uvedené zprávě (zejména body 85 a 86) konstatuje, že k případné regulaci má podle této zprávy dojít jen v případě kdy dojde k tržnímu selhání a bude naplněn třikriteriální test. Úřad ve sledovaném období neobdržel od operátorů žádný podnět k prošetření ani žádnou připomínku v rámci veřejné konzultace. Proto Úřad v současnosti nespátřuje žádné důvody pro regulaci těchto služeb.

Na základě výše zmíněného je ÚOHS toho názoru, že kritérium č. 1 – přítomnost velkých a trvalých překážek vstupu na trh je naplněno. Z pohledu ÚOHS je stěžejní vlastnictví infrastruktury společností Česká telekomunikační infrastruktura a. s., jejíž duplikaci na trhu nelze očekávat. Stejně tak kritérium č. 2 – Struktura trhu nesměruje v příslušném časovém úseku k účinné hospodářské soutěži – je dle názoru ÚOHS též naplněno, neboť možnosti dalšího vstupu nových subjektů na trh a možnost nově vstupujících i již stávajících subjektů ovlivnit chování svých konkurentů na trhu je značně omezená. Relevantní trh tedy nesměruje k účinné hospodářské soutěži. Vzhledem k dovozenému naplnění ze strany ÚOHS předcházejících dvou kritérií považuje ÚOHS kritérium č. 3 – uplatňování práva hospodářské soutěže samo o sobě dostatečně neřeší dotčené(á) selhání trhu – též za naplněné, neboť dle názoru ÚOHS na tomto trhu existují významné a trvalé překážky vstupu na trh a zároveň struktura trhu nesměruje k účinné hospodářské soutěži. Není vhodné tedy spoléhat se na tomto trhu pouze na ex-post regulaci. K analýze relevantního trhu, která by vedla k takto silným závěrům, by bylo vhodné přistoupit až v delším časovém horizontu, po dostatečném zvážení a vyhodnocení změn na trhu, jež se vyznačuje dynamickým vývojem.

Na základě výše uvedeného vypořádání a zapracování připomínek ÚOHS je Úřad přesvědčen o platnosti svých závěrů o nenaplnění testu tří kritérií a konstatuje, že na trhu vymezeném jako maloobchodní trh přístupu k veřejné telefonní síti v pevném místě neexistují vysoké a trvalé překážky vstupu a trh směřuje k účinné hospodářské soutěži i bez zásahu Úřadu. Nadto i struktura trhu svědčí o směřování k rozvoji trvalé hospodářské soutěže.

6. Vypořádání připomínek

Na základě § 130 Zákona a podle Pravidel Českého telekomunikačního úřadu pro vedení konzultací na diskusním místě (dále jen „Pravidla“) Úřad [zveřejnil](#) návrh analýzy č. A/2S/XX.2015-Y trhu č. 2 – původ volání (originace) ve veřejné telefonní síti v pevném místě a výzvu k uplatnění připomínek k návrhu opatření na diskusním místě dne 24. září 2015. Připomínky k návrhu opatření bylo možno uplatnit do 26. října 2015. K návrhu opatření obecné povahy se vyjádřily 2 subjekty podle článku 6 odst. 2 Pravidel. Stanoviska a názory Úřad dle čl. 9 odst. 4 Pravidel nevypořádává, ale přihlíží k nim v konečném znění opatření, tj. této analýzy.

Podle společnosti CETIN Úřad chybně nezahrnul do věcného vymezení tohoto trhu OTT hlasové služby poskytované prostřednictvím sítě internet s poukazem na to, že tyto služby nespĺňují znaky VDTS. Úřad podle společnosti CETIN neodhlédl od vlivu regulace a nevážil pouze užité a cenové charakteristiky produktů.

Úřad tuto připomínku neakceptoval, jelikož dle § 33 odst. 1 Zákona je podnikatel poskytující veřejně dostupnou telefonní službu povinen umožnit všem koncovým uživatelům

⁶¹ Viz [Berec Report on Special Rate Services](#) BoR (12) 55

bezplatné volání na čísla tísňového volání a poskytovat aktuální informace o účastnících pro lokalizaci, popřípadě identifikaci volajícího při volání na čísla tísňového volání. Proto Úřad nemohl do věcného vymezení zahrnout ty OTT služby, které neumožňují tato volání a nemůže je tedy v současnosti považovat za (plnohodnotný) substitut k veřejně dostupným telefonním službám. Zároveň však platí, že OTT služby, splňující znaky VDTS, byly do věcného vymezení tohoto trhu zařazeny. Toto stanovisko Úřadu je v souladu s Vysvětlujícím memorandem a dokumentem BEREC Report on OTT services⁶². Nicméně Úřad připouští, že OTT služby mohou mít v budoucnu vliv na dynamiku služeb na tomto trhu a konkurenci, proto bude Úřad trh nadále monitorovat. V případě, že by došlo k zásadní změně směřování vývoje služeb na trhu, je Úřad oprávněn zahájit novou analýzu.

V rámci veřejné konzultace uplatnila své připomínky i společnost T-Mobile. Připomínky se týkaly především zahrnutí mobilního přístupu do věcného vymezení analýzy a nedisponibility vlastní přístupové sítě pro poskytování služeb na tomto trhu.

Společnost T-Mobile se domnívá, že se za poslední 3 roky na trhu téměř nic nezměnilo a není tedy zřejmé, na základě čeho Úřad považuje mobilní služby za součást tohoto trhu na rozdíl od minulé analýzy, kde fixně-mobilní substituci zahrhl.

Úřad tuto připomínku neakceptoval. Jak v této analýze Úřad konstatuje na str. 22–23, v minulé analýze nebylo přistoupeno k fixně-mobilní substituci hlavně z důvodu rozdílné cenové úrovně mobilního volání a volání v pevném místě, stejně jako neexistence nabídkové substituce (viz třetí odstavec na str. 28 v analýze trhu č. A/2/09.2013-4 z roku 2013). Díky pokračujícímu poklesu průměrné maloobchodní ceny volání v mobilní síti pod úroveň průměrné ceny volání v pevné síti (viz graf č. 10 v této analýze) a vstupům nových virtuálních operátorů na mobilní trh je podmínka substituce na straně poptávky i nabídky naplněna a Úřad považuje mobilní služby za součást jednoho produktového trhu.

Další připomínky se týkaly nedisponibility vlastní přístupové sítě. Společnost T-Mobile nesouhlasí s názorem Úřadu, že lze plnohodnotně nahradit nedisponibilitu vlastní přístupové sítě pomocí WLR, LLU či bitstreamem. LLU nelze využít ve všech oblastech pro svou investiční náročnost a bitstream se službou VoIP ne všichni koncoví uživatelé požadují (zvýšené investice do koncových zařízení, případně mají stále obavu o kvalitu služby). Do zveřejnění nové velkoobchodní nabídky podle analýzy trhu č. 5, kdy budou moci alternativní poskytovatelé tuto nabídku opravdu využívat, nelze, dle názoru společnosti T-Mobile, ani službu bitstream považovat za plnohodnotnou. Další službu – WLR nelze podle slov T-Mobile v současné době využít bez dalších služeb CS/CPS. Společnost T-Mobile dále vyjádřila své obavy o zrušení regulované služby CS/CPS v případě, že Úřad bude nadále trvat na svém závěru této analýzy. Proto navrhuje stanovit přechodnou dobu na 2 roky, aby měli alternativní operátoři možnost migrovat své účastníky na alternativní velkoobchodní produkty.

Úřad souhlasí, že LLU nemůže v plné míře nahradit celou vlastní infrastrukturu, stejně jako samostatně pouze služba WLR nebo bitstream. Služby LLU jsou využívány převážně za účelem poskytování služeb širokopásmového přístupu a jen v lokalitách, kde je to ekonomicky efektivní. Využívání LLU výhradně pro účely VDTS je minimální. To ale neznamená, že se nemůže jednat o jednu z mnoha alternativ, jak nahradit nedisponibilitu vlastní přístupové sítě. Proto Úřad službu LLU jako jeden ze substitutů vlastní přístupové sítě pro poskytování VDTS ponechává. K bitstreamu resp. VoIP službám již v analýze Úřad konstatuje, že v pevné síti lze

⁶² Dokument BoR (16) 35, [BEREC Report on OTT services](#) z ledna 2016, strana 16.

pozorovat substituci z klasické telefonie na VoIP řešení, kdy jak provoz, tak počet přípojek roste na úkor klasické telefonie. K nové nabídce přístupu k datovému toku (bitstream) Úřad uvádí, že k datu vydání této analýzy již bude k dispozici referenční nabídka společnosti CETIN, která musí splňovat požadavky rozhodnutí REM/5/08.2015-7 ze dne 19. srpna 2015 a která musí umožnit přístup k datovému toku (bitstream) i v lokalitě hraničních síťových prvků regionální ethernetové sítě (REN). K tvrzení k ukončení nabízení služby CS/CPS Úřad uvádí, že nezaznamenal žádné prohlášení, ani společnost T-Mobile neposkytla Úřadu relevantní odůvodnění, že by službu CS/CPS společnost CETIN na základě výsledků probíhající analýzy přestala nabízet a O2 ji neumožnila svým zákazníkům využívat. Dále Úřad konstatuje, že již dnes lze využít nabídky RAO (od 19. listopadu 2015 MMO) – připojení k síti v koncovém bodě místo služeb WLR a přístup k veřejně dostupné telefonní službě místo CS/CPS.

Přehled všech uplatněných připomínek, stanovisek a názorů (pokud nebyly připomínkujícím subjektem označeny za předmět obchodního tajemství) Úřad zveřejnil na diskusním místě. Vypořádání připomínek podle článku 6 odst. 2 Pravidel Úřad [zveřejnil](#) na diskusním místě.

7. Připomínky Evropské komise k oznámení návrhu opatření

Dne 17. února byl návrh analýzy relevantního trhu postoupen Komisi podle čl. 7 rámcové směrnice. Ve svém vyjádření ze dne 16. března 2016 Komise sdělila, že na základě zaslání návrhu opatření a doplňujících informací poskytnutých Úřadem dne 1. března 2016 nemá k zaslání návrhu žádné připomínky. Úřad proto podle čl. 7 odst. 7 rámcové směrnice může přijmout konečný návrh opatření.

za Radu Českého telekomunikačního úřadu:
Ing. Mgr. Jaromír Novák
předseda Rady
Českého telekomunikačního úřadu